

DIRVA

Nr. 115

Spalis-October 7, 1960

Cleveland, Ohio

PERANKSTYVAS DŽIUGAVIMAS DĖL NAFTOS ŠALTINIŲ SURADIMO LIETUVOJE

Prieš kiek laiko net ir Vakarų spaudoje pasirodė žinia, esą vakarinėje Lietuvoje rasta žibalo (naftos).

Geologai jau senokai nu-rodinėja, jog yra šiek tiek duomenų, rodančių, kad Lietuvos gėlmės gali būti žibalo. Konkretesni ieškojimai (gręžimai) buvo pradėti jau 1950 metais. Po poros metų bandymų apie Mažeikius, Biržus, Rokiškį, gręžimai kurį laiką buvo nutraukti. Ieškojimus vėl atnaujinus, viltį į a u s i o įvykio buvo susilaukta 1958 metais, kai ties Stoniškiais (apie 12 km. nuo Pagėgių, šilutės link) iš gręžinio išsiveržė dujos, kuriose buvo gana gausu sunkiųjų angliavandenilių. Bet skysto žibalo (nei didelio dujų kiekio) ir ten nebuvo rasta.

Dabar žinia atėjo nuo Virbalio. Rugpiūčio 3 dieną, grąžtūi pasiekus 1150 metrų (apie 3800 pėdų), buvo ištrauktas sluoksnio pavzdys, ir ant klinties gabalėlių buvo pastebėta tamsaus skysčio rasa, kvepianti žibalu. Tai ir viskas, kas buvo tuo tarpu rasta, ir kas sudarė pagrindą gandai, kad Lietuvoje esą rasta žibalo šaltinių. Tikrai, rasta žibalo (naftos), bet tuo tarpu tai tik maži kiekiai, susigėrę poringų klintų klotuose. Toks kiekis neturi pramoninės reikšmės.

Tačiau tas darinys skatina ieškoti toliau.

Rugsėjo 27 dieną, pasiekus 1255 metrų gilumo, buvo manyta, kad gal jau bus kas daugiau užtikta, nes vamzdyje pasigirdo neįprastas užesys. Bet pasirodė, kad į moli įsimašė kvarcinio smiltainio gabalėliai sukelė tą garsą...

Žada ties Virbaliu statyti dar vieną gręžimo bokštą. Planuojama bandyti laimę ir kitose Lietuvos vietose:

apie Tauragę, Radviliškį ir Ukmergę.

TYRINĖJA LIETUVIŲ KALBOS TARMES

Šią vasarą buvo surengtos keturios ekspedicijos į Klaipėdos, šilutės, Pagėgių, Pakruojos, Pasvalio, Joniškio, Ignalinos ir švenčionių apylinkes rinkti medžiagos apie lietuvių kalbos tarmes tose apylinkėse. Ekspedicijose dalyvavo iš viso 22 asmenys: akademikai, vidurinių mokyklų mokytojai ir filologijos studentai. Drauge buvo renkama tautosakinė medžiaga ir vietovardžiai.

PANEVĖŽY GAMINA KONSERVUS KUBAI

Rugsėjo 28 dieną Panevėžio mėsos kombinatas (buvęs "Maisto" fabrikas) pradėjo vykdyti didelį konservų užsakymą Kubai. Tuo tarpu Panevėžio cukraus fabrikas tą pačią dieną gavė ištisą traukinį Kubos cukrinių nendrių. Cukraus fabrikai Lietuvoje jau treči metai gauna žaliavą iš Kubos cukrui gaminti: Maskva prekiaavo ir su Batista.

SKUBA STATYTI DIDŽIAJĄ ELEKTRINĘ

Didžiosios šiluminės elektrinės statyba jau pradėta ir stengiamasi ją vartoti kuo anksčiau. Statomi pagaliai gyvenamieji pastatai, kasama dauba, tiesiama geležinkelio šaka, statomas transformatorius elektros srovei dabar dar iš Kauno gauti ir t.t. Statyba norima atlikti rekordiniu greičiu, per dvejus metus!

Lietuvoje dabar pradėta statyti elektrinę yra pirmas naujo modelio bandymas. Vėliau lygiai tokias pačias stotis žada statyti ir įvairiose Rusijos vietose.

Vengiama viešai paminėti vieta, kur naujoji elektrinė statoma. Bet tai yra prie vieno iš ežerų, esančių tarp Vilniaus ir Kauno (tarp Vievio ir Žiežmarių, greičiausia į šiaurę nuo Kietavieskių). Šiluminei jėgainei irgi reikia nemaža vandens (jis bus paverčiamas garu). Vanduo bus imamas iš vandens saugyklos, kuri sudarys, pakėlus ežeruose vandens lygį dešimčia metrų. Vandens saugykla busianti apie 11 kvadratinų kilometrų ploto. Salos, kurios dar kyšo iš vandens, jam net ir pakilus, būsiančios nukastos. Šios saugyklos plotas bus maždaug kaip septintadalis Kauno "jūros".

Statybai vadovauja buvęs kauniškės jėgainės statybos vadovas Luchniovas, bet jau yra paskirtas ir būsimosios jėgainės direktorius — Pranas Noreika.

(LNA)

Mobutu stiprina savo galią

Kongo faktinis valdytojas plk. Mobutu paėmė griežtesnį kontrolę Stanleyville, krašto rytinės provincijos sostinė, kuri buvo laikoma Lumumbos šalininkų tvirtovė. Eilė Lumumbos šalininkų areštuota, ir tai rodo, kad toje provincijoje esanti Kongo kariuomenė remia plk. Mobutu, Lumumba pakartotinai yra teigęs, kad visi kariuomenės daliniai ir karinė policija toje provincijoje yra jam ištikimi.

Mobutu, kalbėdamas laikraščiniams, apkaltino Jungt. Tautų misiją, kad ji sukludžiusi planus pasiūsti 50 - 60 jaunų kongiečių į karines Britanijos mokyklas. Gerai informuoti sluoksniai pastebi, kad britai, pasitarę su Jungt. Tautų pareigūnais, tą planą atšaukė.

Katangoje provincijos policija neleido Kongo karinei misijai atvykti į Elisabethville. Toji misija turėjusi pradėti derybas su Tshombe dėl provincijos ateities.

Iš Leopoldvilles ateinančiomis žiniomis, sovietų lėktuvai vėl pasirodė Kongo aerodromuose ir nesą galimybės jiems sulaikyti, nes Sovietija juos "paskolinusi". Ganai, kurios kariniai daliniai sudaro dalį Jungtinių Tautų Komandos.

* WASHINGTONO žvalgybos įstaigos gavusios žinių, kad Kremliuje galutinai susiformavusi opozicinė grupė, priešinga kai kuriems Chruščiovo užsienių ir vidaus politikos aspektams.

Chicagoje rugsėjo 30 d. įvyko Lietuvių Respublikonų Lygos Illinois valstybėje metinis susirinkimas, kurio metu buvo išrinktas 1961 - 62 m. direktoriatas iš 24 asmenų. Nuotraukoje: Dr. S. Biežis kalba rinkiminiais reikalais. Darbo prezidiume matome inž. E. Bartkų ir inž. V. Adamkavičių.

V. Noreikos nuotrauka

JUNGTINĖS TAUTOS NEREIKALAUJA EISENHOWERIO -- CHRUŠČIOVO SUSITIKIMO

Aštrus Filipinų ir Australijos atsakymai į Nikitos svačiojimus

neteko esminės dalies.

Ankstesniame, pirmajame šios sesijos balsavime JT plenumas pasiūlymo esminį punktą, kuris būtų reikalavęs prez. Eisenhowerio ir Sovietijos diktatoriaus Chruščiovo susitikimo.

Penkių neutralių rezoliucijoje buvo skatinama, kad prez. Eisenhoweris ir premjeras Chruščiovas "atnaujint seniai nutrauktus kontaktus". Argentina pasiūlė, kad abiejų valstybių lyderių pavardės būtų pakeistos titulais "JAV prezidentas" ir "SS ministrų tarybos pirmininkas", nes "du individai rytoj gali būti pasitraukę". Pasiūlymas, kaip procedūrinis, priimtas paprasta balsų dauguma 37 - 36, 22 susilaikius. Vėliau, balsuojant ar tos frazės turi likti rezoliucijoje, negauta reikiamos dviejų trečdalių balsų daugumos, ir neutraliosios valstybės po 15 minučių pasitarimo pareiškė, kad jos atšaukiančios rezoliuciją, kuri

į tą vadinamą "Leningrado grupę" (jos nariai yra arba dirbę arba studijavę Leningrade) įeina toki bolševikiniai tūzai, kaip Kozlovas, partijos pirmasis sekretorius, ir Suslovas, partijos teoretikas ir prezidento narys. Balandžio mėnesį grupė priešinosi Chruščiovo "draugystės su JAV" politikai, tik tada pralaimėjo, bet po U-2 incidento įgavo daugiau įtakos ir privertė Chruščiovą imtis griežtesnės linijos. JAV diplomatai tą informaciją laiko labai patikima ir tik, kad anksčiau ar vėliau Chruščiovas turės susikirsti su Leningrado grupe.

* PIETŲ AFRIKOS UNIJOJE buvo prarastas plebiscitas: gyventojai (žinoma, tik baltieji) turėjo pasisakyti, ar jie nori likti monarchinėje britų tautų bendruomenėje, ar steigti respubliką.

Plenumo sesijos bendruosiuose debatuose, kategoriškai atmesdami Chruščiovo insinucijas, aštrias kalbas apie sovietinį kolonializmą pasakė Filipinų delegatas Francisco A. Delgado ir Australijos premjeras Robert G. Menzies.

Filipinų delegatas karštai gynė JAV, pabrėždamas, kad jo tėvynė, keturiasdešimt metų būdama "Amerikos kolonija", naudojosi politine laisve ir ekonominiu klestėjimu. Jo kalbą tris kartus kumščiu daužymu į stalą pertraukė Chruščiovas. Viena toki vieta buvo, kai Francisco A. Delgado pareiškė:

"Jūs galite diskutuoti, ginčytis ir kalbėti prieš amerikiečius, kaip mes diskutavome, ginčijomės ir kalbėjome prieš juos - nemušami ir nesusądomi prieš aušrą. Idomu, kas atsitiktų latvui, estui ar lietuvui, kuris kalbėtų prieš Chruščiovą? Bet mes jau žinome, kas atsitiko vengrams, kurie pabandė tai daryti."

Čia pastebėtina, kad po šios Filipinų atstovo kalbos tribūnon išėjęs Gudijos Mazurovas pareiškė, jog nesą net verta atsakyti "tai" Jungtinių Amerikos Valstybių "marionetei".

Australijos premjeras Robert G. Menzies savo kalboje pabrėžė, kad Sovietija yra pati didžiausioji dabar egzistuojanti kolonialinė valstybė, ir Chruščiovas, siekdamas kolonializmą apšaukti Vakarų blogiu, įvykdė "pilnutinės hipokrizės aktą". Menzies susilaukė plojimų salėje, kaip pridūrė, kad Chruščiovo kalbos "užvaizdos bizūną ir budelio kirvį", turinčios būti pritaikytos teritorijoms, kurias Chruščiovas geriau pažįsta, negu australų valdomą Vak. Gvinėją.

Menzies pareiškė, kad Chruščiovas noris Jungtines Tautas paversti išsklaidytomis tautomis, padalinamas, kaip senąją Galiją (pagal Cezarį) į tris dalis.

Jungtinių Tautų plenumo sesija posėdžiauja jau tris savaites, tačiau dar nepradėjo svarstyti nė vieno darbotvarkės punkto, kurių numatyta per 90. Stebėtojai tiki, kad šioji sesija nusitęs galbūt iki ateinančio vasario, su pertraukta Kalėdų atostogoms. Ją bus taikliai apibūdinęs Jugoslavijos Tito, kuris grįždamas namo, pastebėjo, kad į ją atvykęs su daug didesniu optimizmu, negu išvyksta.

* CHRUSČIOVAS, kaip aplinkiniams keliais patiriama, ruošiasi iš New Yorko išvykti spalio 14, tačiau šio mėnesio pabaigoje triukšmingai grįšis su naujais dramatiškais pareiškimais. Numatoma, kad šioje JT plenumo sesijoje jis kalbėsias dar du ar tris kartus. Drauge su juo dabar išvyks ir visi jo satelitai, komunistiniai diktatoriukai.

Indijos Nehru ir Ganos Nkrumah išvyksta spalio 11 ar 12. Šeši valstybių ar vyriausybės šefai, jų tarpe Tito ir Naseris, iš JT sesijos jau išvyko.

KAIRĖJE: Grupė lietuvių kurie buvo išrinkti į Lietuvių Respublikonų Lygos direktoriatą. Iš kairės: J. Jokubauskas, A. Keželis, J. Jurkūnas, V. Adamkavičius, S. Biežis, S. Budrys, J. Volde-maras, B. Dirmelkis, A. Kalvaitis, J. Spaitys, A. Valonis, P. Vėbra, M. Marcinkus, E. Bartkus, J. Jasaitis.

V. Noreikos nuotrauka

Vilkaviškio vieno kolchozo tautinių šokių šokėjų grupė, dalyvavusi rajono dainų šventėje.

BRITŲ DARBIEČIAI SUKA MASKVOS KELIŲ

Britų darbiečių partija savo metiniame suvažiavime, nepaisydama karštų partijos pirmininko Hugh Gaitskell apeliacijų, priėmė dvi kairiojo sparno rezoliucijas, kuriomis nusistatoma siekti branduolinio nusiginklavimo ir Britanijos neutralumo grumtynėse tarp JAV ir Sovietijos.

Partijos pirmininkas Gaitskell, penkias ir pusę valandos trukusiose debatuose maldavo atmesti "savižudišką vienašališ-

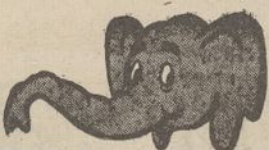
ko nusiginklavimo taką", kuris "mūsų kraštą paliktų vienišą ir neginamą": vėliau jis pareiškė be pertraukos kovosias prieš toki partijos nutarimą, tačiau dartinė padėtis reiškia, kad kiekviena būsimoji darbiečių vyriausybė būtų įpareigota ištotti iš NATO organizacijos.

Anot Gaitskello šalininkų, tas rezoliucijas pravedė vis stiprėjanti partijoje kairiųjų profesinių sąjungų grupė, "pilna trockistų, komunistų ir jų pasekėjų".

PARTIJŲ KANDIDATAI ! VALSTYBĖS SEKRETORIAUS VIETA

JAV užsienių politikos klausimai, karštėjant rinkiminei kampanijai, joje pradeda užimti vis daugiau vietos, ir kai kurie stebėtojai net spėlioja, kad prezidentinių kandidatų pažiūros tais klausimais galinčios net nulemti rinkimų rezultatus.

Toji politika, kaip žinome, priklauso ne tik nuo būsimąjo prezidento, bet ir nuo jo užsienių reikalų ministerio -- valstybės sekretoriaus. Politikai informuotose sluoksniuose jau esą žinoma, kurie asmenys perimsią valstybės departamentą sausio mėnesį, vienam ar kitam prezidentiniam kandidatui laimėjus rinkimus.

Esą, jeigu Kennedy taptų prezidentu, jo valstybės sekretoriumi būtų paskirtas kongresmanas Chester Bowles, o Adlai Stevenson esąs numatytas ambasadoriumi prie Jungtinių Tautų su ministerio rangiu.

Nixonui laimėjus rinkimus, valstybės sekretoriaus postą perimtų Douglas C. Dillon, patyręs diplomatas iš profesijos, kuris šiandien yra dešinioji sirguliuojančio Herterio ranka. Tačiau pastaruoju metu vis dažniau kandidatu į tą vietą pradedamas minėti New Yorko gubernatorius Nelson Rockefeller, kuris prieš keletą dienų atstovavo prez. Eisenhowerį Nigerijos nepriklausomybės paskelbimo iškilimėse. Esą, jeigu jis ir sausio mėnesį bus suinteresuotas tuo postu, tai Dillon šansai visai mažesni.

Nors visi kandidatai sieks to paties tikslo -- laisvojo pasaulio išlaikymo ir stiprinimo, tačiau jų nusistatymai to tikslo siekti yra gana skirtingi. Čia pateikiame paprastai gerai informuoto šveicarų laikraščio "Weltwoche" svarstymus apie kandidatus ir jų pažiūras.

sumažinti Maskvos galią. Prieš kelis mėnesius jis kalbėjo net apie Berlyno ir Vakarų Vokietijos neutralizavimą, kuriam planus paruošė ir paskelbė "privatus politikas" James Warburg; bet partijai savo platformoje paskelbus neabejotiną įsipareigojimą Berlyno status quo ginti, ir jis nebemini tų planų. Pagrindinis amerikinės politikos uždavinys, jo nuomone, yra stiprinti JAV ūkinį potencialą ir laimėti nepriklausomomis kylančių buvusių kolonijinių valstybių simpatijas.

Nelson Rockefeller

Respublikono valstybės sekretoriaus -- ar tai Dillon, ar Rockefellerio užsienių politika jau būtų drožta iš žymiai kietesnio medžio, nors ir joje, kaip Nixonas kartą išsireiškė, bus siekiama "kietumą" suderinti su lankstumu.

Principe ir Nixonas ir Rockefelleris siekia gilesnio bei aktyvesnio Amerikos atsinešimo "ūkiškai atsilikusiu" valstybių at-

žvilgiu. Šioje srityje Rockefelleris, būdamas Rooseveltto atstovu pietinėje Amerikoje, pasiekė ir daug laimėjimų ir patirties. Ir su Lenkija -- tačiau ne su kitomis sovietinio bloko valstybėmis -- jie nori suintensyvinti prekybinius santykius. Jie abu nepripažįsta koncesijų Chruščiovui arba Maocungui, Rockefelleris, ligšiolinio "Life" žurnalo užsienio politikos redaktoriaus prof. Henry Kissinger patariamasis, tiki, kad su komunistais bus galima tik tada derėtis, kai JAV karinė galia turės aiškią persvarą prieš sovietus. Todėl Rockefelleris -- priešingai Bowler ir ir net Eisenhoweriui -- kategoriškai atmata atominių bandymų nutraukimą. Eiliniam stebėtojui tiesiog sunku nustatyti, kuo Rockefellerio užsienių politika iš tikrųjų skirtųsi nuo velionio John Foster Duller politikos.

Kiekvieno atveju ir Kennedy -- po pradinių abejojimų -- apsisprendė ginti Berlyną nuo sovietinės grėsmės. Ir šis įsipareigojimas saistys jo valstybės sekretorių, lygiai kaip ir Nixono bėkompromisinis nusistatymas ginti Berlyną laisvę saistys jo pasirinktąjį.

JAV unių atstovui Curren, besilankančiam Maskvoje, Chruščiovas kartą pareiškė, kad jis meldžiasis už Nixono pralaimėjimą. Galbūt tai -- žinant, kad Chruščiovo "maldos" galinčios iššaukti priešingą reakciją amerikiniuose balsuotojuose -- ir paskatino Kennedy bei Bowles rinkiminėje kampanijoje parodyti "kietesnę" užsienių politikos liniją, kad ne vien tik Nixonas -- Lodge ir eventualiai Rockefelleris būtų laikomi "geraisiais antikomunistais", ir tai išnaudotų savo pergalei.

Kaip mums lietuviams patiktų?

Ką mes pamanytume apie tokią didelę prezidentinio kandidato išmintį, jeigu demokratų kandidatas, senatorius John F. Kennedy, atvyktų kalbėti į lietuvių didelį suvažiavimą, kaip dalyvavo spalio 1 d. Chicagoje Amerikos Lenkų Kongrese, ir pasiūlytų mums savo septynių punktų programą Lietuvos atveju, kokį pasiūlė lenkams? Kennedy septynių punktų programa komunistų pavergtai Lenkijai padėti, yra tokia:

1. Atsisakyti pripažinti Sovietų dominaciją rytinėje Europoje.
2. Praplėsti prekybą, turizmą ir investavimą (Amerikos kapitalų) už geležinės uždangos.
3. Įvesti į Ameriką daug didesnius skaičius tremtinių.
4. Padidinti pasikeitimą mokytojais, studentais ir technikais.
5. Stengtis skatinti Lenkiją dalyvauti su Vakarų Europos kraštais savitarpinės prekybos, turizmo ir kultūriniuose projektuose.
6. Pašalinti vokiečių baime, JAV garantuojant, kad nesusiprattimai tarp Vakarų ir Rytų bus išsprendžiami taikiomis derybomis. (Lenkija čia skaitoma Rytais, bolševikiška; Vokietija -- Vakarais.)
7. Panaudoti šioje šalyje laikomus užšaldytus Lenkijos pinigų Lenkijos valstybinio knygnos, gyvenamųjų namų, mokyklų, statybai o taip pat atstatymui Varšuvos pilies rūmų, Lenkijos nepriklausomybės simbolio.

Tie punktai tiesiogiai ir netiesiogiai pagelbėtų stiprinti komunistinę valdžią Lenkijoje, ir tuo būdu stiprinti Kremliaus galybę. Nors Kennedy žada atsisakyti pripažinti sovietų dominaciją rytinėje Europoje, Gomulkos valdomos Lenkijos ir kitų pavergtų kraštų komunistinę santvarką jis laiko status quo, siūlydamas amerikinio kapitalo investicijas, turizmą ir prekybos plėtimą Lenkijoje ir kituose kraštuose už geležinės uždangos. Ar ne tą patį skelbia bolševikams parsi davęs milijonierius Cyrus Eaton?

Studentų, mokytojų ir technikų pasikeitimas yra didžiausias tikslas amerikinių sovietų draugų: parkviesti čia "studentus",

"mokytojus" ir "technikus" (kokiais buvo užpildytas Kongas) šnipus ir agitatorius, o Rusijon grūsti savo studentus, mokytojus jų sukomunistinimui. Amerikos technikus siųsti už geležinės uždangos padėti bolševikams pasiekti taip norimą Amerikos pralankymą.

Amerikoje laikomų užšaldytų nepriklausomos Lenkijos milijoninių fondų pervedimo Lenkijon reikalauja ir komunistų draugai čia ir sovietų užgrobtų kraštų valdytojai. Kennedy pažada pagelbėti Gomulkos vyriausybei tuos pinigus perduoti, jei taptų prezidentu.

Trečias punktas, apie įleidimą čia didesnių skaičių tremtinių, apvainikuoja Kennedy "išmintį": persekiojimas komunistų valdomuose kraštuose tęsiasi, kad pajęs nuo mirties pasprukti, galės būti įleistas Amerikon...

K. S. Karpius

Bezdžionę visko galima išmokyti. Net ir alų gerti... Nuotraukoje Venezuelos lietuvių savo beždžioniuose sode.

ATOMINIO AMŽIAUS GIMIMAS (2)

TRYŠ TONAS URANIO

--Westinghouse Company. Kuo galiu patarnauti?

--Prašau daktarą Rentschler, tyrimų skyriuje.

--Kas prašo?

--Arthur Compton.

--Labas rytas, daktare Compton, Aš tuojau sujungsiu.

Profesorius Compton, kuris 1927 metais drauge su britų fiziku C. T. R. Wilson gavo Nobelio premiją, buvo pasauliye pagarsėjęs žemės apsisukimų ir rentgeno spindulių, kuriuos jam pirmąjam pasisekė polarizuoti, tyrinėjimais.

Su Enrico Fermi jį rišo ne tik asmeninė draugystė, bet ir bendri tyrinėjimų darbai. Nes Compton, kaip amerikietis, oficialiai vadovavo tiems branduoliniams bandymams, kuriuos Fermi -- pagal įstatymą vis dar "priešiško krašto užsienietis" -- nepaprastu slaptumu atlikinėjo. Fermi į JAV buvo atvykęs 1938 metais, taigi prieš ketverius metus. Išvykimui jis panaudojo kelionę Stockholman, kur Švedijos karalius Gustavas V jam įteikė Nobelio premiją. Po iškilmių jis jau nebe grįžo Italijon.

Fermi jau daug metų buvo galvojęs sprukti iš fašistinės belaisvės, tačiau pradžioje tam priešinosi jo žmona Laura. Be to, fašizmas dar nebuvo įsikverbęs į kiekvieną namą. 1938 metų pradžioje Fermi šeima įsigijo puoš-

nų butą Romoje, bet už trijų mėnesių atmosfera Italijoje pasikeitė. Kai gegužės mėnesį Romos gatvėmis važinėjo Hitleris su Mussoliniu, gyventojai pajuto, kad toji diktatorių draugystė atneš visuotinę nelaimę. Praėjus devyniems mėnesiams nuo Fermi atvykimo į Ameriką, sudundėjo pirmosios II Pasaulinio karo bombos.

Praslinko kelios minutės, kol pagaliau buvo užmegstas telefoninis ryšys su daktaru Rentschler. Kažkodėl pasikalbėjimas vyko prislopintu tonu. Koks oras Pittsburghe, koks Chicagoje? Kas naujo frontuose? Pagaliau Rentschler paklausė:

--Kuo galiu patarnauti?

--O tiesa, -- pasakė Compton. Jis ieškojo žodžių. --Aš norėjau paklausti... Jūsų nuomone... Iki kada galėtumėte pagaminti tris tonas gryno uranio?

--Tris tonas? -- Rentschlerio balsas beveik užsikirto. -- Mielasis daktare Compton, ar aš teisingai nugirdau? Ar jūs pasakėte: tris tonas? -- Jis nervingai griebė cigaretę.

--Tris tonas gryno uranio! --Tai vis dėlto aš teisingai nugirdau... tris tonas. Aš manau, jūs žinote, daktare Compton, kad

visa Amerika neturi nė 50 gramų...

--Aš žinau.

Pasikalbėjimas sukluvo. Pasakui staiga pasigirdo aštrus juokas.

--Yra labai svarbu, -- pasakė Compton. Ir jo balsas, kaip atrodė, pasidarė labai griežtas. -- Svarbul -- pakartojo jis. -- Tai gali nulemti net visą karą.

--Gerai, -- atsakė Rentschler. Tai buvo visa.

Amerikinė gryno uranio produkcija pakilo iki 240 gramų. Buvo dirbama trimis pamainomis, šviesos Pittsburghe "Westinghouse Company" pastatuose degė be pertraukos dieną ir naktį. Bet padėtis karo frontuose blogėjo. Gegužės mėnesį Rommelis su savo Afrikos korpu prasiveržė iki El Alameino, rytuose vokiečiai pasiekė Kaukazą. Pittsburghe buvo tyliai dirbama. Pagaminto uranio kiekis slaptai pasiekė 500 svarų.

Tris tonas uranio norėjo gauti daktaras Compton. Trys tonas jam buvo nugabentas.

Dūmais aprūkęs vijokliais aprauktas fasadas vaizdavo pilį. Apirę bokšteliai ir sienos dengė skardinius kaminų vamzdžius, kurių keletas buvo išvesta ir pro nešvarius langus. Tas pilies fasadas stovėjo Ellis Avenue Chicagoje, tarp 56 ir 57 gatvės -- toje vietoje, kur šiandien turistai gali perskaityti atominio amžiaus gimimo metriką:

"Šioje vietoje 1942 gruodžio 2 pavyko pirmoji žmogaus rankos vairuojama branduolinė reakcija. Šioje vietoje žmogus pirmą kartą laimėjo atominės energijos kontrolę".

Nuo lapkričio 7 už pilies fasadą prasidėjo paslaptinga veikla. Ivažiudavo sunkvežimiai, būdavo iškraunamos dėžės -- kubos formos skardinės, sveriančios po centnerį, ir kitos -- mažesnės, kurias darbininkai perkraudavo į elektrinius vežimėlius ir gabendavo į tolesnes patalpas, kurios anksčiau priklausė Chicagojos universiteto futbol aikštėi.

Griežtai slaptas buvo brangus, karui svarbus dėžių turinys: uranis, sidabriniai baltos spalvos sunkusis metalas, kuris netirpsta nė prie tūkstančio laipsnių karščio. Griežtai slaptas buvo turinys ir skardinė: niūriai rudas uranio oksidas.

Griežtai slaptas buvo krūvis ir kitų sunkvežimių, kurie gabeno juodas plytas. Vyrų, kurie jas nešiojo, oda apstraukė juodu, riebiu dulkių sluoksniu. Nuo lapkričio 7 ir Enrico panagės, jam grįžus namo, būdavo ryškiai juodos. Vieną kartą Laura paklausė, nuo kada Enrico užsiimęs anglių pardavinėjimu.

--Tai grafitas -- minkštas, juodas, metališka blizgus mineralas, beveik gryna anglinė medžiaga, kurią tarp kita ko naudoja pieštukams -- pasakė Enrico. Tiek pasakytą kiekvienam leksikone, tiek pasakė ir Enrico: jo panagėse juodavo grafito dulkės. (Bus daugiau)

KALĖDOS IR NAUJI METAI ARTĖJA

SIŪSK DRABUŽIŲ DOVANŲ SIUNTINIUS SAVO DRAUGAMS IR GIMINĖMS! SIŪSK DABAR -- SIŪSK PER

Cosmos Parcels Express Corp.

Licensed by Intourist

Kiekvienas siuntinys apdraustas. Pristatymas garantuotas. Gavėjas nieko nemoka

Visuose mūsų skyriuose yra rudens ir žiemos reikalams didelis pasirinkimas daiktų žemomis kainomis. Aplankykite mūsų jums artimiausį skyrį, kur gausite visas informacijas.

NEW YORK 3, N.Y., 39 - 2nd Avenue -- Tel: AL 4-5456
BROOKLYN 7, N.Y., 600 Sutter Avenue -- Tel: DI 5-8808
LAKEWOOD, N.J., 126 - 4th Street -- Tel: FO 3-8569
PATERSON 1, N.J., 99 Main Street -- Tel: MU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street -- Tel: LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson Street -- Tel: HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury Street -- Tel: SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich., 9350 Jos. Campan -- Tel: TR 3-1666
CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th Street -- Tel: TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Avenue -- Tel: BR 8-6966
SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter Street -- Tel: FI 6-1571
NEWARK 3, N.J., 428 Springfield Avenue -- Tel: BI 3-1797
PHILADELPHIA 41, Pa., 4925 Old York Rd. -- Tel: DA 4-4401
SPRINGFIELD, Mass., 1716 Main Street -- Tel: RE 2-7163
WATERBURY, Conn., 6 John Street -- Tel: Plaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 414 Scribner Ave., N.W. -- Tel: GL 8-2006

PASSAIC, N.J., 211 Monroe Street -- Tel: PR 3-0979
DETROIT, Mich., 7300 Michigan Avenue -- Tel: VI 1-5355
VINELAND, N.J., West Landis Avenue, Greek Orthodox Bldg. Šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais

ALL SAVINGS
DEPOSITED THROUGH
October 15th
Earn **4%**
FROM
October 1st!

SAVE SAFELY
AT THREE CONVENIENT LOCATIONS...

Save by Mail...
POSTAGE PAID BOTH WAYS

ASK FOR FREE
SAVE-BY-MAIL KIT

ST. CLAIR SAVINGS
813 East 185th Street
25000 Euclid Avenue
6235 St. Clair Avenue

DIDVYRIO ŽMONA⁽⁵⁾

A. J. CRONIN

Žinoma, turėjo tai atsitikti -- vienas žmogus gi negalėjo atremti to pragariško puolimo.

Prieš pat puslaikio pabaigą Roveriai įmušė įvartį. Tai buvo ne Nedo, bet Levenfordiečių dešiniojo gynėjo kaltė.

Levenfordo šalininkai sielojosi, Jeigu ne tas įvartis, jų komanda būtų galėjusi antrąjį puslaikį pradėti su didesniu pasitikėjimu, o jo reikėjo. Dabar -- tas įvartis ir dar žaisti prieš vėją. Net optimistai turėjo pripažinti, kad Levenfordo šansai buvo tikrai maži.

Buvo tik viena perspektyva, tik viena viltis -- Nedas ir atsiminimas jo garsių žodžių: "Jei Roveriai laimės, tai tik per mano lavoną."

Antrasis puslaikis prasidėjo, ir dabar bėgo brangios minutės. Levenfordiečiai dabar žaidė tiksliau ir rodė daugiau puolimo dvąsios, bet Roveriai gerai laikėsi.

Greičiausiai jie buvo praradę dalį savo audringosios nuotaikos. Čia jie žaidė mažoje aikštėje, kurios nepažino, ir taip pamažu pradėjo susidaryti įspūdis, kad jie pasitenkinsią tuo vienu įvartiu.

Minia, kuri greit pajuto tą defenzivinę laikyseną, drąsino savo mylimuosius staugdami ir šėldama. Žiūrovų nuotaikos pamažu apėmė ir komandą. Jie puolė nūšdami ir spausdami Roverių vartus, bet negalėjo įmušti įvartio.

Dar viena bauda, ir Nedas, kuris labai įspūdingai priėmė kamuolį, perėjo į puolimą. Pasigirdo ekstaziškas šauksmas, kuris virto nusivylimo šauksmu.

Šviesa susilpnėjo, laikas greitai bėgo -- dar dvidešimt, dar dešimt, jau tik penkios minutės.

Nusivylimas ir susikrimtimas vis labiau slėgė šūkajantį minią. Pralaimėjimas artėjo -- beviltsiško pralaimėjimo širdgėla.

Ir tada aikštės viduryje Nedas Suterlandas paėmė kamuolį. Jis laikė jį, varė pirmyn, neaprašomu apskurimu verždamasis pro maišat.

--Pirmyn, Nedai, pirmyn! kaukė publika.

Ir tada Nedas, nulenkęs galvą, puolė pirmyn, kaip įterzintas bulius. Nedas artėjo prie Roverių vartų.

Roverių kairysis gynėjas pamatė tai ir puolė Nedą, kuris buvo jau bausos aikštėlėje. Nedas krito ant žemės, ir iš dešimties tūkstančių gerklų pasigirdo piktas šauksmas:

--Bauda! Bauda! Bauda!

Teisėjas nedelsdamas pertraukė žaidimą. Nepaisydamas Roverių protestų jis paskyrė baudą.

Nedas atsistojo. Jis nebuvo sužeistas. Gerai suvaidinta didelio sužeidimo komedija buvo jo žaidimo dalis. Tai buvo viena iš jo gudrybių. Dabar jam buvo leista mušti baudą.

Mirtina tyla apėmė publiką, kai Nedas ruošė kamuolį. Jis tai darė šaltai ir abejingai, tartum nieko nežinodamas apie beviltsišką įtampą publike.

Niekas nedrįso kvėpuoti, kai jis bato galu padaužė žemę, ilgą žvilgsniu matavo vartus ir po to trim staigiais šuoliais šoko pirmyn.

Ir tada! Tada kamuolys buvo tinkle.

--Yra! -- subliuvo minia, ir tą pačią akimirką pasigirdo švilpukas.

Levenfordiečiai nebuvo nugalėti. Nedas buvo išgelbėjęs garbę.

Dabar prasidėjo tikras pamišimas. Šaukdama, klykdama, rėkdama, kepurėmis, lietsargiais ir lazdomis mosuodama minia įsiveržė į aikštę. Nedas buvo pagriebtas, iškeltas ant pečių ir triumfališkai išneštas.

Tą akimirką Suterlandienė sėdėjo savo tylaus namo virtuvėje. Ji būtų mielai nuėjusi į futbolo aikštę Nedo parsivesti, tačiau jau vien pastangos apsisivilkti paltu parodė, kaip beprasmiška buvo tai ir bandyti.

Rankomis parėmusi skruostus, ji žiūrėjo į toį. Tikrai šiandien Nedas grįš namo tuoj pat, tikrai jis bus jos veide jau pastebėjęs jos mirtinio liūdesio atšvaitas.

Ji beviltsiškai troško palengvinti savo našta, jam pasipasakodama. Ji buvo prisiekusi nieko nesakyti prieš rungtynes. Bet dabar ji turėjo jam pasakyti. Buvo baisu visa tai vienai pakelti.

Ji žinojo, kad jau buvo paskirta mirčiai; jau tos kelios dienos po vizito pas Hyslopą regimai nešė jėgų nusilpimą -- vieną šoną be paliovos skaudėjo, ir ji matė kaskart blogiau.

Praėjo valanda, bet Nedas nesisirodė. Ji sukaupe visas jėgas, atsistojo ir paguldė abu mažuosius vaikus.

Ji vėl atsisėdė. Jis vis dar nesisirodė. Vyresnieji vaikai grįžo iš rungtynių ir papasakojo jų rezultatus.

Atėjo aštunta, atėjo devinta. Jau ir vyresnieji vaikai miegojo. Jai buvo labai bloga, ji tikėjo, kad tuoj turės mirti.

Vakariene, kurią buvo paruošusi Nedui, jau buvo ataususi. Ugnis užgeso, nes nebebuvo daugiau anglių. Ji beviltsiškai atsistojo ir sunkiai nužingsniavo į lovą.

Buvo jau beveik dvylikta, kai jis grįžo.

Ji miegojo -- skausmai šone buvo perdideli -- ir girdėjo jo lėtus, netvirtus žingsnius ir vėliau užtrenkiamų durų pokštelėjimą.

Jis buvo nusigėręs, kaip paprastai -- ne, šį kartą blogiau, negu visada, nes šį kartą, švenčiant iki kraštutinumo, jis buvo pasiekęs stadiją, kuri pralenkė įprastinius jo nusigėrimus.

Jis įėjo į miegamąjį ir uždegė šviesą.

Įtraudęs nuo degtinės, pagyrų, triumfo ir neapsakomų sugebėjimų jausmo, jis žiūrėjo į ją, gulintį lovą. Paskui, vis dar žvilgsnį nukreipęs į ją, atsirėmė į sieną, nutraukė batus ir numetė juos ant grindų.

Jis norėjo jai pasakyti, kaip buvo puiku, koki nuostabą įvartį jis įmušė. Jis norėjo pakartoti tą istorinį posakį, tą sakinį, kad Roveriai laimės tik per jo lavoną.

Jis bandė, sunkiai apversdamas liežuvi, sutelkti žodžius. Tačiau viskas susimaišė, ir jis pasakė:

--Aš laimėsiu... aš laimėsiu... per tavo lavoną!

Ir po to linksmai nusijuokė... Vertė J. P. P.

Neringos kavinė Vilniuje

"Pro šias duris įžengęs, niekas nebeskuba namo", pripažįsta patys vilniečiai, didžiudamiesi savo kavinė Neringa, kuri buvo įrengta 1959 m. Prie durų, kaip ir Vakaruose prie nakminių restoranų, dega neoninė reklama, viliojanti įžengti vidun.

Neringos kavinė Vilniuje yra viena puošniausių ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Sovietijoje, savo įrengimu galinti konkuruoti su bet koku Vakaruose nakminių restoranu. Ji yra lietuvių dailininkų pasididžiavimas. Dėl jos liuksusinio įrengimo buvo susilaukta priekaištų net iš Maskvos, bet dabar visi aprimo nes kavinė iš lankytojų turi didesnę pajamą ir yra pačių rusų labai mėgiama. Nuotraukoje: kavinės vidaus įrengimai.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

IŠ SKAUTŲ GYVENIMO

Dėl didelių išlaidų ir susidariusių sunkumų sudarant L. S. B. — Reprezentacinį vienetą, buvo susilaikyta dalyvauti BSA (Amerikos Skautų) Jubiliejinėje Jamboree, kuri buvo prarasta Amerikos Skautų Sąjungos 50 metų sukaktį atžymėti.

Per brolius latvių skautus buvo nugabentas į BSA Jubiliejinę Jamboreę ten platinimui "White Badge" — mūsų iliustruotas informacinis leidinys anglų kalba apie lietuviškąją skautiją.

Savo laiku buvo mėginama mūsų reprezentacinį vienetą sudaryti iš Chicagoje gyvenančių mūsų skautų.

L. S. B. — Vokietijos Rąjono Aušros Tunto reprezentacinė skiltis sėkmingai dalyvavo šveicarų skautų stovykloje Šveicarijoje ir ten atstovavo L. S. B.

Dabartiniu metu pravedamas L. S. B. — Džiamborės Fondo Vajus tuo tarpu dar nedavė patenkinamų vaisių. Per šį vajų pirmoje eilėje buvo tikėtasi susilaukti talkos ir paramos ne iš mūsų visuomenės, bet iš

aktyviųjų ir pasyviųjų skautininkų ir vienetų vadovų. Vajaus daviniai gana aiškiai parodys, kiek yra susirūpinę LSB — Džiamborės Fondo mūsų aktyvūs bei pasyvūs skautininkai.

Čia reikia pabrėžti, kad broliams savanoriškai į talką atėjo mūsų mielos sesės, s. Aldonos Gasnerienės vadovaujamo Juodkrantės Tunto skautės, kurios su DF aukų lapais renka aukas LSB Džiamborės Fondui.

L. S. B. — Kanados Rąjono reprezentacinė skiltis, sudaryta iš Montrealyje gyvenančių lietuvių skautų, gražiai atstovavo L. S. B. Vengrų skautų 50 metų sukakties jubiliejinėje stovykloje Kanadoje.

L. S. B. — Kanados Rąjone kaip ir paprastai pasižventusiai DF vajui vadovauja Viktoras Gudelis, DF Igaliotinis Kanados Rąjoniui, gyvenantis Londone, Ontario.

Chicagoje DF vajų praveda senj. sl. Kęstas Dirksis, DF Igaliotinis Chicagai ir jo pavaduotojas s. v. sl. Vidmantas Raišys. Ir per šį vajų DF-ai labai daug Chicagoje padėjo j. ps. Bronius Juodelis.

Toronto, Kanadoje, DF Igaliotinio pareigas atsidavusiai eina j. ps. Vl. Rušas, Detroito DF Igaliotiniu yra s. v. v. sl. Česlovas Anužis.

Tenka apgailestauti, kad 1960 metų Indaboje, pasauliniame skautininkų sąskrydyje, LSB nebuvo atstovaujama. Į šią, šiais metais Olandijoje įvykusią stovyklą, buvo pasiruošęs vykti LSB vardu s. Tautv. Gailius, bet susižeidęs koją dalyvauti nebegalėjo.

Tarptautinė Skautų Konferencija 1961 metais įvyks L. S. abonoje, Portugalijoje. Šį sykį norima iš anksto nusistatyti dėl LSB atstovo minėtoje konferencijoje, jį iš Europos pasirenkant ir tuo nuo didesnių ir netikėtų išlaidų apsidraudžiant.

LSB VS v. s. Al. Matonis pasiuntė Lenkų Jubiliejinę Stovyklą, 50 metų sukaktį paminėti, LSB vardu sveikinimus lenkų skautų vadovybei ir visiems lenkų skautams. Minėtoji stovykla įvyko netoli Detroito.

LSB Užsienio Skyrius dar kartą kreipiasi į LSB vienetus, prašydamas rinkti įvairius pašto ženklus Tarptautiniam Skautų Biurui. Surinkus didesnę kiekį pašto ženklų, juos reikia atpaaiduoti nuo popieriaus ir siųsti:

Boy Scouts International Bureau, 77 Metcalfe St., Ottawa 4, Canada.

Reikia pažymėti, kad pašto ženklus siunčia lietuvių skautų vienetas.

Tarptautinis Skautų Biuras pašto ženklus parduoda ir pelną naudoja skautų paramai atsilikusiuose ir neturtinguose kraštuose.

Tuo tarpu šį gerąjį darbą atliko Toronto Pulk. J. Šarauskas sk. vyčių būrelis ir Detroito Zenono Tarvainio sk. vyčių būrelis.

Daromi žygiai gauti audienciją pas šv. Tėvą ir į Vatikaną pasiųsti LSB reprezentacinę skiltį, sudarytą iš Europoje gyvenančių lietuvių skautų. Tokia audiencija būtų gauta ne anksčiau kaip 1961 metų pavasario ar vasaros.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Numatoma, kad nuo šių metų liepos 1 d. dividendai bus pakelti iki 4 1/4.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

MONCRIEF

Visų metų ORO VĖDINIMAS

• ŠALDO vasarą • ŠILDO žiemą

Aplankyk savo kaimynystės Moncrief pardavėją

THE HENRY FURNACE CO., MEDINA, O.

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

20 metų tos srities praktika

VOKISKŲ RADIOJ APARATŲ TAISYMAS

TELEFUNKEN Authorized Factory Service

SCHWAB RADIO & T.V.

SALES AND SERVICE

PAPIGINTA KAINA PARDUODA TELEVIZIJOS IR TELEFUNKEN RADIOJ APARATUS.

11615 Detroit Ave.

LA 1-4669

CLEVELAND 2, OHIO

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Lei įkliūsit — neraudokit!

Kai kurie kelionių biurai ir dabar stengiasi pralįsti į lietuviškus laikraščius su savo skelbimais, kad jie organizuoja grupines ir pavienes keliones į Sovietų Sąjungą. O jei į Sovietų Sąjungą, tai jau būtinai ir į Lietuvą, kurią Sovietų Sąjunga laiko pasigrobusi.

Kitataučių tvarkomiems kelionių biurams šiuo atveju nesvarbu, kas ką pagrobė, svarbu, kad žmonės keliautų ir jiems duotų uždirbti. Tik kai tokiems kelionių biurams parašai, kad jie tokiais skelbimais įžeidžia mūsų tautinius jausmus, kada lengvu rašomos plunksnos pa-braukimu jie "aptvarko" taip lengvai nesutvarkomus reikalus, tai jie ima aiškintis ir įrodinėti, kad jiems politika nesvarbu, kad jie dirba tik savo profesinį darbą. Tik jau labai aišku, kad tą profesinį darbą jie dirba, gerokai pataikaudami sovietams.

Šią vasarą, be komunistinių organizacijų ekskursijų, buvo vienas kitas ir šiaip nuvykęs į Lietuvą. Daugiausia pamatė tik Vilnių ir į ten atkviestus jų gimines. Reta išimtis buvo, kad leido toliau pakeliauti ir daugiau pamatyti. O norinčių į Lietuvą nuvažiuoti, kaip mus iš įvairių vietų informuoja, buvo kur kas daugiau. Tik jų kelionės sukliuvo Sovietų Sąjungos pasiuntinybėje Washington. Mat, norint nukeliauti į Lietuvą, reikia užpildyti labai daug dokumentų. Ir atsakyti į visus tuos klausimus, kuriuos yra išgalvę sovietų vieša ir slapta policija, kad žinotų, kaip su tavim elgtis ir kaip tave kelionėje tvarkyti. Ir jei į kai kuriuos klausimus nepakankamai aiškiai atsakai, prašo papildymų. Ir net labai toli einančių papildymų, kad atskaitai galėtų, reikalui esant, paimti ir tavo tolimus giminaičius.

Kiekvienas, tokiai kelionei pasiryžęs, gali gerai numanyti, ką reiškia tokių visų žinių savanoriškas suteikimas. Ir ypač tiems, kurie likę anoj pusėj geležinės uždangos. Ir neužmiršk šio įspėjimo, jei kada anoj pusėj įvyks koks rimtesnis subruzdymas, tada jie pirmieji keiks tuos keliauninkus, jiems daug kančių atnešusius.

Vienam iš skelbimų biurų, kuris norėjo ir Dirvoje garsintis, mes parašėm, kad jis išrūpintų garantijas, jog iškeliaujantis anapus geležinės uždangos galės ir saugiai sugrįžti. Mums atsakė, kad tai neįmanoma į jų darbo sritį. Esą, net ir JAV Valstybės Departamentas tokių garantijų negali duoti, tai ką duos tas vargšas kelionių biuras.

Šitoks kelionių biuro atsakymas geriausiai nusako, kad visą tokios kelionės riziką, pilnai pasiima keliaujan-tis. Nesvarbu, kokios jis pilietybės šiandien yra — tebeturi Lietuvos pasą, ar jau JAV pasą keliauja. Juk yra nemaža pavyzdžių, kad ir JAV piliečiai apkaltinami visokiomis pramanytais kaltinimais ir sulaikomi. Ir net metais ten kalinami, jei komunistams yra kokio intereso juos kalinti. O tokie interesai atsiranda ir iš tokio atvejo: bando užverbuoti šnipu, o tas nesutinka. Tai kaip dabar išleisi tokį, kuris paskiau "žemins" Sovietų Sąjungos vardą sakydamas, kad jį per prievartą norėjo šnipu padaryti.

Neseniai Dirvoje atspaudėme pranešimą iš Kanados, kur jau eilė skundžiasi, kad nukeliavę anapus geležinės uždangos įkliuvo. Įkliuvusiųjų giminės ir artimieji pataria būti atsargiems. Ir mūsų pareiga priminti, kad apie tokias keliones verta labai rimtai pagalvoti net ir tiems, kurie turi didelių interesų ten nukeliauti. O ką kalbėti apie tuos, kurie nori tik pasirodyti, kad jie gali net ir Vilniun nukeliauti. Tokie paskui tegul nerauda, savęs ir kitų nekaltina, jei tektų pamatyti ir Kazakstano plešinines žemes.

B. G.

AR PATENKINTI TOKIU
MINĖJIMU?

Clevelande, Žalgirio mūšio 550 metų minėjime, lyg protestuodami, kad iškilnės nerengtos Lietuvių kultūriname darželyje, nepasirodė nė vienas senosios kartos lietuvis (žiūrėtojų tarpe nemažiau nė vieno). Aširgi, protesto pareiškimui, maniau nedalyvauti, bet nuvykęs prie Clevelando Meno Muzėjaus, turėjau progą pamatyti tų pastangų menkumą. Atėmus chorą ir kitus programos pildytojus, kažin ar buvo 200 asmenų programai iš-klausyti. Apsivylimą pareiškė ir keli naujieji veikėjai.

Tokios reikšmingos iškilnės, rengimas nuošalioje vietoje, ne Lietuvių darželyje, kur yra Dr. Basanavičiaus ir Dr. Kudirkos paminklai ir dominuoja didingi Gedimino stulpai, manė many-

mu, yra nedovanotina klaida tų, kurie nuvedė lietuvių nuo savo šventovės. Ir programą nustatė anglų kalba (be kelių pirminko žodžių ir be lietuvių dainų).

Kas atėjo ten angliškai sakomų kalbų paklausti ir kodėl ji lietuvių šventėms pasidarė reikalinga? Keno galvojimu mes ne-norim daugiau iš savo praeities sau stiprybės semti, bet mojamės ją lieti ant svetimų, kurių ten ne-buvo.

Ir kalbėtojų, ir choristų, ir vėliavnešių nugaros buvo nusuktos į netoliese esantį Lietuvių darželį, į mūsų garbingų tautos vyrų paminklus. Jei iškilnės būtų rengtos lietuviams, tikrai daugiau būtų dalyvavę. Seniau į Lietuvių darželį sueidavo tūkstantinė minia lietuvių. Mes kalbėdavom savo žmonėms savo kalba. Anglų kalbos užtekėdavo jei pasi-taikydavo koks užkviestas amerikietis valdininkas.

Ir Vasario 16-tos minėjimuose, ir šiaip svarbiose šventėse, nuveždavom ir padėdavom prie Basanavičiaus ir Kudirkos paminklų vainikus, tuo juos prisimindavom ir pagerbdavom.

Ta mūsų sena, graži tvarka kažkodėl šalin nustumta. Norima

Keliems fotografams fotografuojant nebežinoma kuriam šypsotis... Lietuvių respublikonų grupė Washington su viceprezidentu R. Nixonu, respublikonų kandidatu į JAV prezidentus, Nuotraukoje iš kairės: Dr. V. Juodeika, Vyt. Abraitis, inž. Eugenijus Bartkus, Stela Abraitienė, JAV viceprezidentas R. Nixonas ir Danguolė Bartkuvienė.

PASAULIO LIETUVIŲ KARIŲ - VETERANŲ ŽURNALAS

KARYS ŠIAME KRAŠTE LEIDŽIAMAS 10 METŲ

E. Čekienė

Laisvam pasauly atsidurę nepriklausomos Lietuvos kariai, pastoviai įsikūrę JAV-se, prieš dešimt metų atgaivino 1919 m., gegužės 22 d. įsteigtą karių laikraštį. Tas karių laikraštis vadinosi Kariškių žodžiu, o vėliau nuo 1920 m. spalio 18 d. perkrikštytas Kario vardu. Tuo vardu ir dabar tebevadinas.

Per visą jo leidimo laikotarpį Karys keitėsi savo išvaizda ir

ką tai sužavėti, kuo tai pasigirti svetimiems, nors tai, kas mums brangu, gražu ir šventa, svetimiems buvo ir pasiliks tik svetima. Ir jie visada praeis pro šalį nei nesustoje, kaip ir ši kartą įvyko.

K.S. Karpis,
Cleveland

AR DIRVA RESPUBLIKONŲ
ORGANAS?

Kuo laikraštis daugiau objektyvumo, pasakytume kultūros, tuo jis vertingesnis, patrauklesnis, tuo jis geriau tarnauja tikslui, tuo daugiau jo pasisekimas ir ateitis garantuota.

Dirvos skaitytojų žeimėje yra aiškiai apsisprendusių demokratių, aiškiai apsisprendusių respublikonų ir gal dauguma bus neutralių, kurie balsuodami vadovaujasi kandidato kvalifikacija-mis ir programa. Tat tikrai būtų malonu ir pageidautina, kad laikraštis, ypač dabar rinkiminei kovai einant, abiem kandidatams galimai po lygiai vietos skirtų ir, kad sudarytų sąlygas abiejų partijų atstovams pasisakyti.

Dabar toks vaizdas, kad respublikonų kandidatą visomis jėgomis perša.

Pro vienus akinius žiūrint gal ir atrodo, kad tik Nixon gali laimėti kovoje prieš komunizmą, bet kitas nemažiau turi racijos, kad Kennedy tam darbui geriau tinka ir sėkmingiau galės vadovauti tai kovai. Tikrumoje čia nėra juoda ir balta ir nėra taip jau lengva pranašauti. Mano nuširdus matyti laikraštyje daugiau pasisakymų ir diskusijų iš demokratų pusės.

Jonas Vengris,
Amherst, Mass.

turiniu. Neliko nepaliestas ir Lietuvos okupacijų metais, kol pagaliau, visai buvo uždarytas. Vokiečių okupacijoj vėl buvo atgaivintas.

Keičiantis Lietuvos karių funkcijoms savo tautai ir jų gyvenimo sąlygoms, keitėsi Kario redaktoriai, administratoriai, bendradarbiai ir žurnalo veidas. Bet pagrindiniai siekimai, kaip ir pačių mūsų karių, visais laikais ir visokiose aplinkybėse nesikeitė. Jie iki šių dienų liko tie patys, kuriuos vaizdžiai apibūdino dabartinis jo redaktorius Zigmars Raulinaitis. Kario žurnalo dešimtmečio leidimo JAV minėjime, kuris įvyko spalio 1 d., Lietuvių Atletų Klube, Brooklyn, N.Y.

--Kario žurnalo tikslas yra ugdyti tėvynės meilę, karinę dvasią ir dorovę, skleisti karo mokslą, nes lietuvis, kur jis bebūtų, nenu-rims, kol jo tėvynė nebus laisva. O laisvė juk, tai ta ypatinga gėlė, kuri pradžiai tik

auka ir krauju laistoma, -- kalbėjo Z. Raulinaitis. Jis džiaugėsi kad paskutiniu laiku Kario skaitytojų eiles nuolat papildė mūsų jaunieji, JAV atliekų karinę prievolę ir baigę su juo nebesiskiria.

Z. Raulinaitis pareiškė padėką jau Amerikoje buvusiems Kario redaktoriams: S. Urbonui, D. Penikui ir ypač dėkojo Tėvui P. Gedgaudiui, kuris galutinai kiekvieną Kario numerį paruošia ir išleidžia į pasaulį. Jis supažindino minėjimo dalyvius su žurnalo administratorium p. Bileriu, kuris parūpinęs leidimo sąlygas --lėšas. O tai yra sunkus darbas ir didelė problema kiekvienam lietuviškam laikraščiui.

Redaktorių dėkojo V. Jonikui, Klimavičiui, Liaukui, Jankūnui, Petkevičiui, K. Kepalui ir kitiems padėjėjams. Giliai apgailestavo, kad dėl ligos negalėjo atvykti Stasys Butkus, vienas iš pirmųjų Kario talkininkų ir iki šiol artimai bendradarbiaująs. Taip pat nemažiau įvertino visus žurnalo rėmėjus ir skaitytojus, be kurių šis sunkus spaudos darbas nebū-

tų įmanomas.

Minėjimo programą ir pobūvį gyvai pravedė kap. V. Alksninis, nepraleidęs progos tarti ir savo karišką žodį.

Plk. J. Šiepetys trumpai apibūdino Kario praeitį ir PLB vardu pasveikino šios sukakties progą.

Tėvas pranciškonas P. Gedgaudas tardamas sveikinimo žodį, įteikė 50 dol. auką. Tokią pat sumą aukojo ir svečias iš Kolumbijos inž. V. Didžiulis. Žodžiu dar sveikino konsulas A. Simutis, pažymėdamas, kad Kario turinys pasižymi retomis istorinėmis žiniomis, kaip plk. Urbono iš Švedijos, dr. V. Sruogienės ir kitų. Tai labai naudinga jauniesiems pažinti savo tėvų žemės senovę.

Be kitų sveikinimų, Dirvos vardu žodį tarė V. Rastenis. Jis priminė kad Lietuvai okupantai naikina mūsų kraštą, išskleidė kariuomenę, tačiau joks priešas neįstengė atimti iš mūsų karių rankų šį paskutinį ginklą -- švietimą, kurį ir dabar Kario žurnalas tebetęsia.

V. Nenortas paskaitė iš Hartfordo atvežtą ramovėnų skyriaus sveikinimą. A. Rugys, New Jersey lietuvių aktyvus veikėjas, savo sveikinimo kalboj prisiminė ir praeitį bei Kario ateities paskirtį.

Raštu gauta sveikinimų iš plk. A. Reklaičio, P. Lapienės su 10 dol. auka ir kitų.

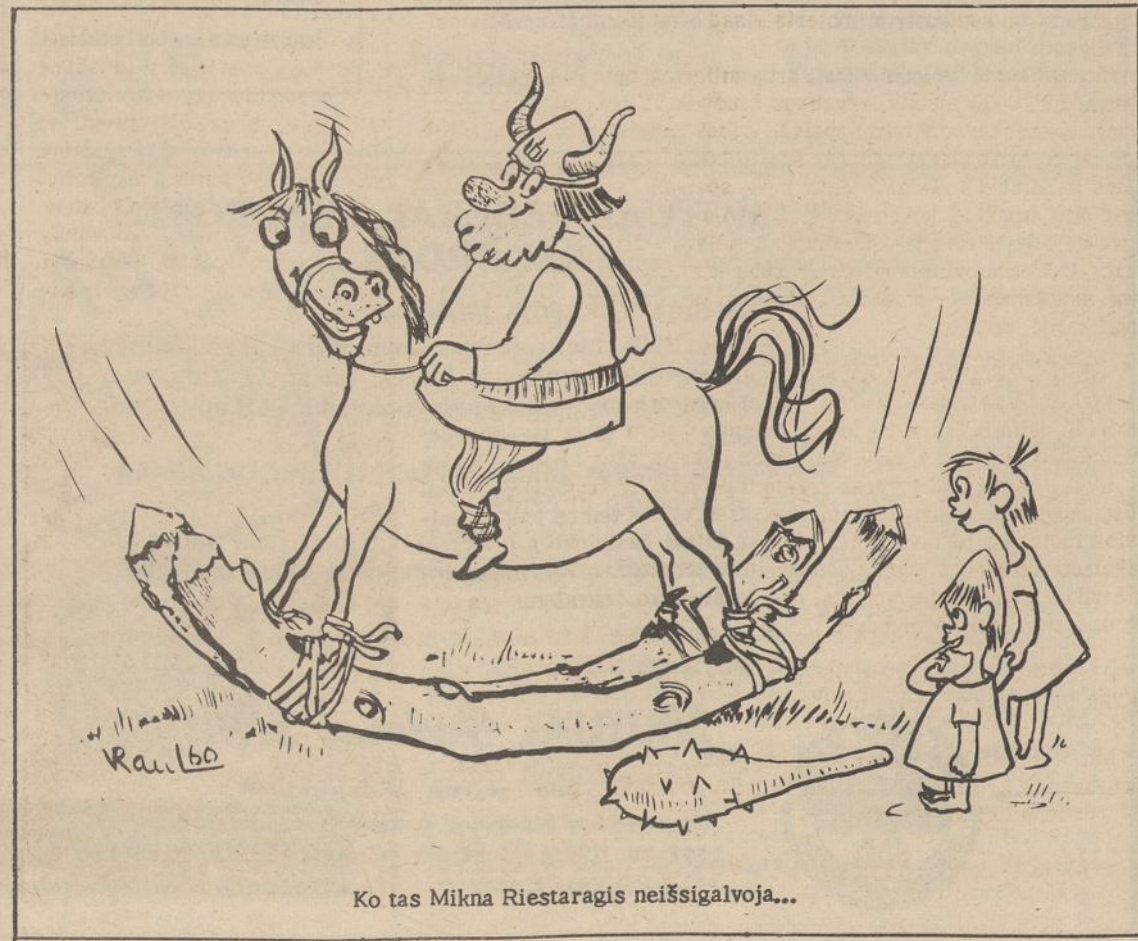
Malonu buvo meninė daly iš-girsti Rūtenio ir V. Joniko naujausios kūrybos. Po to buvo vaišės, skambėjo lietuviškos dainos ir šokiai. Iškilnėse dalyvavo 60 artimiausių bendradarbių bei rėmėjų.

DIRVAI AUKOJO

Prenumeratą pratęsdami,
Dirvą aukomis parėmė:

Tamošiūnas J.,	
Detroit	\$5.00
Bulionis J., Hamilton	2.00
Bundelis M., Venezuela	5.00
Braskys A., Sudbury	5.00
Velykis J., Cleveland	2.00
Masiulis B., Chicago	1.00
Čekas G., Dr.,	
Providence	2.00
Vaineikis J., Chicago	1.00
Karpinskas A., Detroit	1.00
Zomer A., Binghamton	5.00
A. G., Bridgeport	2.00
Skralskis P.,	
Cherry Valley	2.00
Senikas J. Dr., St. Jean	5.00
Daugirdas J., Brooklyn	2.00
Meiliūnas V., N. York	5.00
Šas Br., Chicago	2.00
Jankauskas J., Clev.	5.00
Tallat-Kelpša T.,	
Peterson	5.00
Micevičius V., Toronto	2.00
Vilinskas St., Windsor	5.00
Noreika J., Lansing	2.00
Pavilionis J., M. D.,	
Chicago	5.00
Biskis K., Downers	10.00
Gaižauskas T.,	
Venezuela	5.00
Kęsgaila S., Montreal	5.00
Špokas E., Tacoma	2.00
Sketerytė M., Brooklyn	2.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

KURŠIŲ NERIJA (4)

VYT. GUDELIS

KURŠIŲ MARIOS LABAI ŽUVINGOS

Brėkšta, Palengva šviesėja rytai, sklaidosi prieblanda. Pirmieji tekančios saulės spinduliai šauna į dangų ir virpėdami pamažu tirpsta melsvėjančiame dangaus fone, kuriuo tingiai traukiasi skaroti vakarykščiai suteimų debesys. Virš Kuršių marių ir nerijos išaušo nauja diena. Šviesa nugalėjo tamsą!

Atėjo laikas ir mums atsiveikinti su nerija ir pakeliauti Kuršių mariomis! Prieš išvykdamį žvilgtelėkime į marių žemėlapi ir apsiginkluokime žiupsneliu žinių.

Kuršių marios -- didžiausias vidaus vandens telkinys mūsų respublikoje. Jų plotas maždaug 1610 kvadratinį kilometrų. Kuršių marios šiek tiek didesnės už savo pusseserę -- Aistmarę, tyvuliuojančią anapus Sambijos pusiasalio. Marios plačiausios -- apie 46 kilometrus -- pietinėje dalyje. Šiauriausia vieta yra šitarpusi tarp Smiltynės ir Klaipėdos; tai vartai į jūrą. Iš pietų į šiaurę marios turi beveik 93 kilometrus ilgio. Savo forma šis didžiulis vandens baseinas primena statųjį trikampį, kurio smailusis kampas įremtas tiesiog į Klaipėdą.

Nepaisant, palyginti, didelio ploto, marios negilios: vidutinis jų gylis tik 3,7 metro. Giliausia yra pietinė Kuršių marių dalis, kurią senieji lietuvių žvejai vadindavo Budumu (4 - 5 metrai). Šiaurinėje dalyje marios žymiai seklesnės, mažą kur terasigilesnę kaip 2 - 3 metrai vietą. Tik išilgai nerijos tęsiasi gilesnis dugno ruožas, vadinamasis Panerijos duburys. Šiuo ruožu eina pagrindinis laivininkystės farvateris.

Gylis ir dugno paviršius nulemia nuosėdų pasiskirstymą. Gilesniuose marių pietuose vyrauja dumbblas, o kitur dugnas nuklotas įvairiagrūdžiais smėliais, kurne -- kur -- žvyru su akmenimis arba smėlėtu dumbliu. Dėl šiaurinės marių dalies sekumo kalnas Nemunas, kuris kiekvieną pava-

sarį sunėša čia milžiniškas smėlio mases. Tik palyginti, nedidelė to smėlio dalis pro sąsiaurį patenka į jūrą; todėl Kuršių mariose yra nemaža sekumų ir akmenų rėvų, vadinamų rindomis. Į pietvakarius nuo Ventės rago yra nuo seno žinomos Kalvos ir Akmenės rėvos, pagarsėjusios padavimais, laivų dūžimu ir... ešerių gausumu. Marių sąsiauryje, pradedant nuo Stariškių, t.y. Klaipėdos kanalo vartų, kelia savo smėlėtą, pakraščiais nemdrėmis, meldais ir švendrais apaugusią kuprą Kiaulės nugaros

sala -- sekluma. Ji dalija sąsiaurį pusiau, iš kitų sekumų ir rėvų suminėtiną Ežią, Laką, Labgaršvą, Kivelis ir Pietinė Akmenė.

Išilgai Ventės rago tęsiasi negilus akmenuotas ir smėlingas dugno ruožas, kuris toliau mariose užsibaigia statesniu šlaitu -- panuovaliu. Jį žvejai vadina "krantu". Iš tikrųjų, ne taip jau labai seniai (kaip išaiškino geologai) čia būta Ventės rago kranto! Šimtmečiais bangų ir ledolyčių ardomas krantas pasitraukė į dabartinę ribą. Ventės rago

Tipiškas Kuršių marių žvejys

NEMUMUNAS, BET NISIA...

* ANGLAI žada savo radijo programose įvesti specialią valandą... karvėms. Tokį pasiūlymą parlamente įnešė vienas konservatorių atstovas, siūlydamas pakelti pieno produkciją. Pasirodo, kad karvės labai jautrios muzikai, ypač romantiškoms melodijoms, ir duoda daugiau pieno. Ypač jos daug duoda pieno, kai groja "Mėlynąjį Dunojų", tuo tarpu klausydamos džiaz muzikos, duoda mažiau.

* ARABIJOS šeikas Ahmed ben Sadek, kuriam yra 96 metai amžiaus, dabar nusipirko keturius šimtus devyniasdešimt trečiąją žmoną...

* VIENAS amerikiečių laikraštis savo skaitytojų buvo paklausęs: "Koks yra ryšis tarp moterų ir laikraščių"? Premiją laimėjo skaitytojas, atsakęs: "Į gabalėlius supiaustytas laikraštis nedomina moterų, tuo tarpu supiaustyta moteris visad būna įdomi laikraščiams".

* KAREIVIAMS vienodi rūbai, arba uniforma, buvo įvesti visai neseniai... tik 1666 metais, karaliaus Liudviko IV įsakymu, kad ateityje kariai nebenešios pulkininkų spalvas ir bus rengiami karaliaus lėšomis. Iki to laiko karių rūbai ir šarvai būdavo labai skirtingi, kiekvienas pulkininkas išsilaikydavo savo spalvas ir tik draugai galėjo viens kitą atpažinti kovos lauke. Liudviko IV armija buvo aprengta vienodai, baltą spalvą gavo pėstininkai, mėlyną -- kavalerija ir žalia -- dragūnai. Per amžių spalvos ir rūbų kirpimas keitėsi, tik paliko viena smulkmena -- antpečiai, užsilikę nuo šarvuoto antpečio, išvengti kardo smūgių.

* AFRIKOJE įsižiebė nauja revoliucija. Nėgrės nebenori dalintis vyrais. Įvykusiame Sudane negrų kongrese jos pareiškė: "Mes nenorim dalintis vyru su kitom dviem ar trim moterim. Mes norime būti perkamos, arba mainomos į karvę, ožką ar degtinės dėžę. Mes nenorim, kad vyrai turėtų teisę mus išvairuoti iš namų, kai mūsų daugiau nebenori. Mes norime turėti tokias teises, kaip ir baltosios moterys, būti vienintelė žmona, laisvę pasirinkti sau vyrą ir reikalaui skrybą..." Tokia nauja šeimos struktūra pakeis iš pagrindų Afrikos ekonominį gyvenimą, nes iki šio laiko, negras turėjęs tris žmonas, pats nieko nedirbdavo.

* AMERIKOJE per paskutiniuosius 60 metų indėnų padvigubėjo. Vietoj 250,000 dabar yra pusė milijono.

* MIUNCHENE per eucharistinį kongresą, kuriame dalyvavo iš viso pasaulio apie 2 milijonai katalikų, atnašaujant mišias buvo suvartota 2,000 galionų bažnytinio vyno.

* NUO 1956 m. iš Rytų Vokietijos į vakarus perbėgo 5,000 kareivių. Per tą patį laiką iš vakarų pas komunistus dezertavo 161 kareivis.

krantai, nepaisant akmeninių atšaičių ir kranto tvirtinimo darbų, ir dabar vietomis smarkiai ardomi.

Marių vanduo, galimas sakyti, visiškai gėlas, kaip ežerė. Tik sąsiauryje, paragavęs vandens, pajunti jūros skonį, ir tai nevisada. Ilgesnį laiką pūčiant vėjams nuo jūros, pro sąsiaurį prie dugnine srove į marias veržiasi druskingesnis vanduo, o paviršiumi priešinga kryptimi ima plūsti Nemuno vanduo. Šiose dviejų vandens galybių rungtynėse marios dažniausiai nugalai jūrą. Kartais druskingas jūros vanduo, tekėdamas Panerijos duburiu, pasiekia net Nidą. Su jūros vandeniu į marias įplaukia ir jo gyventojai -- medūzos ir kt.

Kuršių mariose vanduo nuolat juda. Vėjas ir srovės maišo vandenį, verčia jį judėti tam tikromis kryptimis. Svarbiausias srovių generatorius mariose yra Nemunas; jo vaidmuo ypač ryškus pavasario potvynių metu. Tada pakyla marių vandens lygis, jo mis teka ištisos galingos upės -- srovės.

Šaltensnį žiemą speigai apkaustu Kuršių marias storu ledo šarvu. Pavasariop ledas ima trūkinėti, tižti; atsiranda sprogilos, vasarynai, pritirpos. Pajudėjus ledui, ledų lytis ima grūstis, ropoti viena ant kitos, suversdamos ištisus ledų kalnus, vadinamus sangrūdėmis. Marias išvaduoja Nemunas, kuris, pakėlęs ir su-

Nida yra viena gražiausių nerijos vasarviečių.

Du nerijos žvejai prieplaukoje...

laužęs ledinę dangą, išvaro visą šalčio pramonę į Baltijos jūrą.

Kuršių marios labai žuvingos. Jose veisiasi daugiau kaip keturiasdešimt įvairių žuvų rūšių; vertingiausios iš jų yra sykas, stintelė ir didstintė, karšis, storkis, lydeka, ungurys, žiobrys ir lynas. Be to, čia gausu ešerių, kuojų, vėgelių, raudžių, aukšlių, pūgžių ir kitų. Kadais mariose žvejai sugaudavo daug erškėčių ir lašišų. Ypač garsios Kuršių marios karšiais ir unguriu. 1953 metais buvo įveistas Volgos -- Kaspijos sažanas, Dvinos sterlė ir Ladogos ripusas.

Žuvis nuo seno buvo nerijos ir apymario gyventojų maisto pagrindas. Seni žvejai ne tik gerai pažįsta žuvis, jų gyvenimą ir išpročius, kiekvieną jų mėgstamą marių kampelį, bet ir yra sukūrę labai gražių ir prasmingų žodžių

drožinėta ir nuspaltinta vėjaro dė, vadinamą vėluku. Bekurėnų, mariose plaukiodavo kiudeliai, arba kiudelvaltys, o pamaro upėse -- timbrinės, turginės, vytinės ir kitos valtys.

Tikras žvejys gerai pažįsta ne tik žuvis ir vandenį, bet ir vėją. Juk vėjas ne vien ištempia bures ir varo valtį, bet daug pasako apie rytdienos orus, apie žūklės laimę. Todėl žvejai vėją pagarbiai mini ir net įvairiais vardaais vadiną: šiaurės vėją -- suomių arba šiaurę, šiaurvyčių -- audenių, vakarų -- aulaukių, marių, pietryčių -- ožinių, pietų peitvių, pietvakarių -- pilvinių rytų -- žeminių, auštrinių ir t.t.

Be žuvų, mariose knibždėte knibžda ir kitokių gyvūnų bei augalų. Pakrantėse gausu meldų, švendrų ir nendrių. Krokų Lankeje ir Kniaupe pūpo ištisos nen-

Liepos - rugpjūčio mėnesiais Kuršių marių vanduo žalsvėja, lyg jį būtų atpraukusi kokią glėžną plėvę. Tada marios "žydi". Šį vandens žydėjimą sukelia milijardai mikroskopinių melsvai žalių dumblių. Plaukiant laivu atrodo, lyg iirtumeisi per žalią vėją. Laivo priešakyks kerpa ją tarsi jos nebūtų buvę. Ramią naktį žaliojo dumblių kilimo paviršiuje plevėna mažytiai šviesos taškeliai...

(Bus daugiau)

TAIP BŪNA AKRONE...

VASAROS METU AKRON, Ohio nemažas miestas, esąs netoli Clevelando ištisom savaitm būna pasipuošęs kaip per kalėdinį laikotarpį. To priežastis -- jau sena tradicinė vaikų ratukų (soap-box) rungtynės, kurios sutraukia kelius šimtus vaikų iš JAV, Europos ir kitų žemynų. Prieš kelerius metus Akronė pradėtas žaisti PGA (Profesional Golf Association) turnyras. Kiekvienais metais susirenka geriausi JAV golfo žaidėjai ir čia per keturias dienas vyksta įtemptas žaidimas, kurio pasižiūrėti susirenka apie 50,000 žiūrovų.

Spaudos reporteriams buvo didelė naujiena, kai milijonierius Claude L. Steppe, atvyko pasižiūrėti rungtynių nuosavu traukinio vagonu. Steppe yra savininkas virš 100 grožio salonių, kurie išmėtyti visose JAV. Steppe gimė Kentucky ūkininko šeimoje. Baigęs 5 skyrius įstojo į laivyną, kur praleido 3 metus. Išėjęs iš laivyno apsigyveno Athens, Ohio ir čia 12 metų dirbo geležinkelio telegrafistu. Dirbdamas susipažino su studente, kurią vėliau vedė. 1932 metais nusipirko pirmą grožio salioną. Šiuo metu jo žinioje dirba apie 2000 darbininkų. Savo malonumui buvo nusipirkęs jachtą, lėktuvą, namus Floridoje, bet pardavė ir nusipirko vagoną, kuris turi televiziją, keturius telefonus, 10 asmenų miegamuosius, virtuvę, valgomojį ir kitus patogumus, įskaitant patalpas tarnui.

JAV yra tik du ar trys vagonų savininkai, neskaitant geležinkelio magnatų, kurie paprastai turi nuosavus vagonus.

Prie patuliojančio Akrono policininko priėjęs pilietis pasiskundė, jog užrakino raktus automobilioje. Policininkas pašaukė policijos specialistus, kurie at-rakino automobilį. Dėkingas pilietis nespėjo įsėsti į automobilį, kai policininkas pastebėjo, jog šis yra nesumokėjęs keletą pabaudų. Piliečiui neliko nieko kito kaip tuoj sumokėti 11 dol.

Akron policijos detektyvas išėjęs iš krautuvės sutiko žmogų, kuris nešėsi padangą. Detektyvas pasiūlė padėti pakeisti nuleistą padangą, bet pilietis mandagiai atsisakė siūlomos pagalbos. Pradėjęs važiuoti detektyvas sugalvojo patikrinti savo atsarginę padangą, kuri buvo din-gusi. Grįžęs priemą areštavo neseniai sutiktą pilietį kuris jau turėjo detektyvo padangą.

SPORTO DIENOS

Mes didžiuojamės Juozu Skaisgiriu

Viename Detroito laikraštyje buvo parašyta: šiaurė, pietūs, rytai ar vakarai... Kuria kryptimi bėgsiu, ten rasi universitetą belaukiant Juozo Skaisgiri. Juozas gavo daugiau dvidešimties pasiūlymų tęsti studijas...

Kas gi tas Skaisgiris ir kodėl toks didelis jį susidomėjimas? J. Skaisgiris, tikrai pasakius, nedaug kam iš mūsų ir yra žinomas. Juozas yra čia gimęs lietuvis. Gyvena Dearborn, Mich. Šiomet jis baigė dvimetinę Ford Junior College. Skaisgirį kiek daugiau pažįsta mūsų sportuojantis jaunimas. O daugiausiai mūsų krepšininkai.

J. Skaisgiriui visi universitetai pradėjo domėtis šiuo metų pavaršę. Balandžio mėnesį jam teko atstovauti savo mokyklą Hutchinson, Kansas įvykusiose National Junior College krepšinio pirmenybėse. Šių pirmenybių metu jam pripažintas "All-American" krepšinio titulas.

Šiuo titulu J.A.V. nesišvaistoma ir kiekvienas jo savininkas gali pagrįstai didžiuotis. "All-American" vardas paprastai atidaro universitetų duris. Nenuostabu, kad ir Skaisgiris gavo tiek daug pasiūlymų. Tačiau yra būtina pažymėti, jog mūsų Juozas ir mokslui skiria nemažesnę dėmesį. Jis visą laiką buvo vienas iš aukščiausius pažymius turinčių studentų. Juozas lengvai suderino ir sportą ir mokslą.

Tenka pasakyti, kad J. Skaisgiris ne vien tik puikus krepšininkas, bet kartu yra ir nepaįnominas beisbolo žaidėjas. 1958 m. jis Dearborn Juco komandai padėjo iškovoti World Amateur Class A titulą. Tuo metu laikraščiuose rašyta: Šiomet Skaisgiri žaidimas geresnis visu 150%. Jei tokiu greičiu jis gerės, bus tinkamas ir aukščiausios lygos beisbolo komandoms.

Lietuvių sportininkų tarpan J. Skaisgiris įsijungė 1959 m. į Detroito LSK Kovo krepšinio komandą į ją įtraukė tą pačią mokyklą lankęs Viktoras Petrauskas. Tais pačiais metais Skaisgiris padėjo Kovui laimėti šiaurės Amerikos Lietuvių Sportinės Žaidynės pirmąją vietą. Kiek vėliau jis savo išskirtiniu žaidimu daug pagelbėjo lietuviams laimėti prieš latvius, žaidžiant tų metų pabaltiečių pirmenybėse. Nebuvo jokio sunkumo Skaisgiriui patekti ir

į Pietų Ameriką vykstančią krepšinio rinktinę.

Pietų Amerikoje Skaisgiris pasirodė, kaip pilnai subrendęs krepšininkas. Jis kelis kartus buvo išskirtinai minėtas tenkštėje spaudoje, o Buenos Aires Argentinoje ir Maracay, Venecuoloje vietinių krepšinio sąjungų apdovanotas specialiomis dovanomis.

Atžymėjimų Skaisgiris buvo vertas. Jam ne kartą stipriai spaudė ranką dėkodamas ir rinktinės vadovas Vytautas Grybauskas. Ypatingai Skaisgiri pasidarbavę keliuose paskutiniuose rungtynėse. Tuo metu rinkti-

Juozas Skaisgiris

nės dalyvių padėtis buvo tragiška. Buvo belikę tik šeši sveikieji žaidikai.

Apie Skaisgirį galima ir daugiau iš tos kelionės papasakoti. Pavyzdžiui, kad ir kalbant apie lietuvišką reprezentaciją. Pietų Amerikoje jis kruopščiai rinko laikraščių iškarpas, plakatus ir kitą panašią medžiagą. Kartu susuko ilgą filmą ir padarė šimtinę spalvotų foto nuotraukų. Tuos filmus ir foto nuotraukas jis keliolika kartų pasistengė pade-

Praeitais metais Juozui Skaisgiriui žaidžiant Venecuoloje su mūsų krepšinio komanda, Venecuolos krepšinio sąjungos pareigūnas įteikė jam asmenišką dovaną. Dešinėje stovi Maracay provincijos gubernatorius ir J. Bieliūnas.

monstruoti savo mokykloje, įvairiuose klubuose ir kitus. Šiuo atveju gražiai pasitarnavę lietuvių vardo garsinimui. Jo dėka, mūsų krepšininkų kelionė buvo suminėta ir Dearborn bei kitų vietų laikraščiuose.

Skaisgiris, deja, lietuviškai mažokai kalba. Ne jo kaltė. Kiek daugiau lietuviškai pramoko įsijungęs į lietuvių sportinę veiklą bei viešėdamas Pietų Amerikoje. Tačiau savo laiko lietuvių ir

savo lietuviška kilme didžiuojasi.

Tolimesnėms studijoms pasirinko Tucson universitetą, Arizonoje. Prieš išvykdamas teiravosi, kur bus sekančios lietuvių sportinės žaidynės. Žadėjo dalyvauti.

Linkime Juozui Skaisgiriui visokių sėkmių ir tarptautiniame malonaus pasimatymo.

P. Ptr.

LITUANICA - EAGLES 4:2 (1:0)

Chicago LFK Lituanica, spalio 2 d. pelnė vėl du brangius taškus ir pirmenybių lentelėje pašoko į septintą vietą. Išskirus antrąjo kėlinio pirmas dešimtis minučių, Lituanica veik ištiesai vyravo aikštėje ir žaidimas vyko daugiausiai prie Eagles vartų. 4:2 laimėjimas yra per daug kuklus. Rungtynės turėjo baigtis žymiai didesne persvara.

Pirmą įvartį Lituanicai pelnė H. Jenigas. Įvartis pasiektas tik 43 žaidimo minutėje. Prieš tai Lituanica spauste spaudė lenkų Eagles, bet įvartį išpausti taip ne vienam žaidikui ir nepavyko. Proga buvo visa virtinė. Visos liko neišnaudotos. Smūgiai ėjo arba pro šalį arba geriausiu atveju prieš vartininkui stačiai į rankas.

Antro kėlinio pradžioje lenkai išvystė didelę spartą penktoje minutėje pasekmę išlygino. Praslinkus dar kelioms minutėms Eagles jau vedė 2:1. Atrodė, kad pralaimėjimas bus nebeišvengiamas. Tuo metu keli Lituanicos gerbėjai neišlaikė ir apleido stadioną. Turintieji stipresnius nervus paliko. Viso lietuvių stadione buvo netoli šimto, o bendrai

žiūrovų daugiau tūkstančio.

Lituanica vis dėlto neapvilė. Buvo varta stadione pasilikti. Atkaklaus lenkų puolimo metu, staugas prasiveržė mūsų centro puolikas Mikalauskas ir užtikrintai įsodino kamuolį į vartus. Netrukus dar vieną įvartį pridėjo H. Jenigas mušdamas 11 m baudinį. Likus maždaug dešimčiai minučių iki rungtynių pabaigos, paskutinį įvartį stipriu smūgiu pasiekė dešiniu kraštu žaidėjas Kleinaitis.

Toje pačioje vietoje (Winemac Stadium) vėliau žaidė pirmąją Maroons ir Schwaben komandos. Rungtynės 1:0 laimėtos Schwaben.

Su šiuo laimėjimu Schwaben prasiveržė į pačią pirmąją vietą. Reikia pastebėti, kad šis Maroons pralaimėjimas buvo pirmas nuo 1958 m.

Ta pat dieną Lions prieš Slovaks laimėjo 3:2 ir Green-White 2:1 prieš Fortuna.

Po spalio 2 d. rungtynių Major diviziono komandos išsiskiria šia tvarka: 1. Schwaben 15 taškų, 2. Maroon 13, Lions 13, Slovaks 11, Green-Whites 9, Eagles 9, Lituanica 7, Fortuna 6.

Lituanicai dar liko žaisti prieš Schwaben spalio 9 d., prieš Maroons spalio 16 d. ir prieš Slovaks spalio 23 d. Prieš Maroons bus žaidžiama Altgeld aikštėje, 2700 W. Harrison. Su Schwaben ir Slovaks teks susitikti savoje aikštėje, Marquette parke.

Jei Lituanicai pavyktų pasiekti du laimėjimus, atrodo, kad teisė pasilikti Major divizijoje būtų užtikrinta. Kitu atveju, sekančiais metais mūsų futbolininkams, noroms nenoroms, tektų grįžti į tos pačios lygos pirmąją divizioną. Tokia jau čia tvarka.

Iš anksto pranašauti likimą nėra lengva. Gali vienaip ir kitaip įvykti. Prieš Slovaks mūsų kiai privalėtų laimėti. "Peel Cup" varžybose juos Lituanica nusiaubė net 7:4.

P. Ptr.

PASIKLAUSKITE SAVES SEKAMŲ KLAUSIMŲ APIE FIRMĄ, Į KURIĄ KREIPSITES, PIRM NEGU SIŪSITE DOVANŲ PAKETĄ Į USSR

1. Ar firmą patikima?
2. Ar irodžius tai?
3. Ar atsargiai ir tvarkingai atlieka pakavimą, išsiuntimą ir priruošimą dokumentų?
4. Ar naudoja geriausias dėzes?
5. Ar ši firma biznyje daugiau 25 metų?
6. Ar yra oficialiai autorizuota firma?

Atsakymas yra TAIP į visus viršminėtus klausimus, jeigu jūs siūsite savo dovanų pakus per bile sekantį skyrį, priklausančią

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

716 Walnut St.
PHILADELPHIA 6, PA.
WALnut 5-3455

4102 Archer Ave.
CHICAGO 32, ILL.
FRontier 6-6399

390 W. Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
ANDrew 8-8764

683 Hudson Ave.
ROCHESTER 21, N. Y.
BAker 5-5923

346 Third Ave.
PITTSBURGH 22, PA.
GRant 1-3712

174 Tilghman Street
ALLENTOWN, PENNA.
Tel. HElock 5-2069

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
LYceum 5-0900

263 Market St.
NEWARK 2, N. J.
MARKet 3-1968

6446 Michigan Ave.
DETROIT 10, MICH.
TASHmoo 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior & 71 St.
CLEVELAND 3, OHIO
UTah 1-0807

851 Hollins St.
BALTIMORE 1, MD.
MULberry 5-5787

202 Second Street
LAKEWOOD, New Jersey
Tel. FOXcroft 3-6621

979 So. Broad Street
TRENTON, N. J.
Tel. EXport 4-8085

LIETUVIŠKI SCRIAL, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWainig 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti
Nurodykit prekę
Nurodykit adresą:
Name
No. Street City State

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus
TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA
Kur tik besiruošumėt keliauti, tuoj susirikiat su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI

311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey

Telefonas: MARKet 2-4867

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

Didysis virimo sezonas jau čia

Naujos gaso plytos perima jūsų darbą

Net ir didelių švenčių pietūs yra lengvi, kada jūs turite automatinę Gaso plytą. Jūs nesate prižiūrta virtuvėje, tikrindama ir bandydama. Gaso Deginuvas su Protu prižiūri jūsų puodus, kada jūs ilsitės. Jokių rūpesčių apie laiką. Maistas būna karštas, neperviręs, nors ir pietūs dėl svečių vėluotųsi. Automatiniai mėsos termometrai prižiūri kepimą... išjungia pečių, kada mėsa ar paukštis yra iškepęs. Pamatykite Virimo Sezono Gold Star Gaso Plytas: Caloric, Crown, Dixie-Armaid, Hardwick, Magic Chef, Norge, RCA Whirpool, Roper, Sears-Kenmore, Sunray-Grand, Tappan, Universal, Welbilt-Detroit Jewel.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

SAVE
Part Of
Every Pay

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Praėjusiam numeryje, per klaidą, buvo praleista visa eilė nuolatinių Dirvos koncertų-balių rėmėjų pavardžių. Savo talka prie gražaus pasisėkimo daug prisidėjo: p.p. Jasiukynienė, Rinkienė, Salasevičienė, Sandargienė, Snarskienė, Smetonienė, Staponienė, Šenbergienė, Vasiliauskienė, Žygienė. Visoms širdingai dėkojame.

• Neo Lithuania Korporacijos metinė šventė įvyksta jau šį šeštadienį, spalio 8 d., Slovenian Auditorium — 6417 St. Clair Ave. Šventės programoje iškilmingas posėdis, kurio metu eilė jau-

nųjų korporantų bus pakelta į seniorus, jauno akordeonisto Algio Kusinskio koncertas ir vaišės. Į šventę iš kitų lietuvių kolonijų atvyksta daug jaunimo. Pradžią 7 val. vak.

• BALF 15 metų sukakties minėjimas įvyksta taip pat šį šeštadienį, spalio 8 d. Šv. Jurgio parapijos salėje. Pranešimą apie BALF veiklą padarys pirm. kan. J. Končius. Meninę programą išpildė Nora Braziulienė ir Julius Kazėnas. Po to vaišės. Pradžią 6 val. vak.

• Lituanistinės Vysk. Valančiaus Mokyklos Tėvų Ko-

Rengiant Dirvos vakarus, iš Pittsburgho niekad nepatingiat-silankyti skaitytojas A. Norkus. Taip ir dabar, minint 45 m. Dirvos leidimo sukaktį, jis buvo svečių tarpe.

V. Bacevičiaus nuotrauka

mitetas praneša mokinių tėvams, kad mokestį už mokslą galima sumokėti Tėvų Komiteto išdininkui p. Sušinskui kiekvieną sekmadienį šv. Jurgio parapijos salėje, tuoj po sumos, o šeštadieniais mokykloje vedėjui arba mokytojams. Mokestis už mokslą yra tas pats, koks buvo ir pernai, t. y., 15 dolerių už vieną vaiką ir 20 dolerių už daugiau negu vienas vaikas.

• Liet. TT Saleziečių Gimnazijos rėmėjai spalio 9 d. rengia pobūrį — pikniką šios gimnazijos rėmėjo K. K. Tito rezidencijoje, 14298 Superior Road, Cleveland Hts. Bus skanių valgių ir gaivinančių gėrimų. Gautas pelnas skiriamas minėtai auklėjimo įstaigai paremti. Pradžią 2 val.

• Vytautas ir Nora Braziuliai išsikėlė į naują pirtą namą — 1852 Knowles Ave., Cleveland 12, telefonas: MU 1-9404.

• Dirvos socialinio skyriaus redaktorius J. Šoliūnas, iš Detroito, lankėsi Clevelande, apžiūrėjo Dirvos spaustuvę ir aplankė artimuosius.

• Muz. Iz. Vasyliūnas su dukterim pianiste Rasa, atvykęs koncertuoti į Clevelandą, lydimas J. Stempuzio, aplankė Dirvą.

AUTOMOBILISTŲ DĖMESIUI

Artėja žiema ir visų rūpestis prieš šalčius sutvarkyti stabdžius, šildymą, išmetimo vamzdžius, Mufflers ir pasirūpinti geros kokybės baterijomis, kad startavimas būtų užtikrintas. O taip pat gerai sureguliuotas motoras. Ir svarbiausia — radiatoriaus vanduo pakeistas neužšalamu skysčiu — Antifreez.

Lietuviškas garažas — Quik Auto Service, 1304 East 9 St., telef. TO 1-1673, siūlo visus tuos patarnavimus pigiai, greitai ir sąžiningai. Visą spalio mėn. su kiekvienu pilnu "Tune-up" arba pilnu setu stabdžių, nemokamai duoda 6 kvortas Antifreez, geriausios kokybės, kuris pilnai apsaugos motorą visokiuose žiemos šalčiuose.

Pasinaudoti šia proga kviečiami visi lietuviai.

Visi mašinų tvarkymo ir taisymo darbai vykdomi Prano Grigonio priežiūroje.

Clevelandietis Tomas Čiurlionis, neseniai lankėsis Europoje, buvo nuvykęs į Lenkiją apžiūrėti Žalgirio mūšio vietą. Nuotraukoje Čiurlionis (dešinėje) su palydovu prie naujai pastatyto Žalgirio mūšio paminklo.

LIETUVIŲ KLUBAS ir SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue EX 1-1143

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,
lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

PIRMĄ KARTĄ CLEVELANDE!

SPALIO 16 D. 6 v. v.

Lietuvių salėje bus rodomi lietuviški dokumentiniai garsiniai filmai, paruošti Povilo Jasukonio

1. LIetuva - EUROPOS NUGALĖTOJA
2. TREMTIES MOKYKLA

Seansą rengia L.T.S-gos Clevelando skyrius

DIRVOJE GALITE UŽSISAKYTI ŠIUOS KARIO LEIDINIUS

1. O. Urbonas. "1410 metų karas ir Žalgirio mūšis". 88 pusl. teksto ir 16 pusl. priedinių iliustracijų, jų tarpe smulkios mūšio schemos dviem spalvomis. Su aplanku. Kaina — \$3.00.
2. V. Biržiška. "Praeities Pabiro". Rinkinys straipsnių iš Lietuvos istorijos. 352 pusl. ir 16 pusl. priedinių iliustracijų. Kieti viršeliai. Kaina — \$6.50.
3. H. Sienkivičius. "Kryžiuočiai". Istorinis romanas — trijų tomų. Vertė K. Jankūnas. Viršelis dail. V. K. Jonyno. Su aplanku. Kiekvieno tomo kaina — \$3.50.

Pinigus siųskite: Dirva, 6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

Ofiso telef.: MAin 1-1773
Rezidencija: OL 7-2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgicio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

TREMTIES MOKYKLA

VASARIO 16 GIMNAZIJA
HÜTTENFELD'AS,
VAKARŲ VOKIETIJA

Vaizdai iš filmo "Tremties mokykla", kuris bus rodomas pirmą kartą Clevelande Lietuvių salėje spalio 16 d. su kitu dokumentiniu filmu "Lietuva -- Europos nugalėtoja". Abu filmus paruošė P. Jasiukonis, Seansą rengia LTS Clevelando skyrius. Pradžią 6 val. vakare.

DIRVA

Nr. 115

1960 m. spalio 7 d.

KAS IR KUR?

• **Korp! Neo Lithuania Toronto** skyrtaus metinė šventė, dėl susidėjusių aplinkybių, nukeliama vėlesniam laikui. Data bus paskelbta vėliau.

• **L. Bieliukienė**, Liet. Moterų Atstovybės pirm., GFWC tarptautiniam suvažiavime, Washington, atstovavusi lietuvės, dabar gauna pagėidavimų iš amerikiečių delegacijų atsiųsti jos pasakyti kalbą apie Lietuvą, kad panaudotų spaudai ir moterų klubų supažindinimui.

• **Vlado Mingėlos** paruošta knyga — kun. A. Miluko monografija jau atiduodama spausdinti. Autorius nusiskundžia, kad dar ne visi įmokėjo pagal padarytus pažadus knygos leidimą paremti. Taip pat kviečiami ir kiti į leidimo talką. Rašyti L. Mingėlienė — 153 E. Parkhurst, Detroit 3, Mich.

• **Romas Benotas** iš Toronto, Dirvos sukaktį švenčiant atsiuntė \$6.00, o ne

B. Benotas, kaip buvo klaidingai paskelbta.

• **Birutė ir Arvydas Klioriai**, sugrįžę iš savosios povestuvinės kelionės St. Croix, Virgin salose, apsiėmė savo studijoms baigti Mich. State Universitete, East Lansing, Mich.

• **Grazina Gudaitė-Mickevičienė** vėl pradėjo pertrauktas studijas Hunter College, New Yorke.

• **Stasys Vilinskas** iš Windsor, Conn., Dirvai atsiuntė \$5.00 auką.

• **T. Gaižauskas** iš Venezuelos, mokėdamas už Dirvą atsiuntė ir \$5.00 auką.

• **S. Kęsgaila** iš Montreal, Dirvai paremti atsiuntė \$5 auką.

BOSTON

Laisvės Varpas plečia veiklą

Kai kitos visuomeninio pobūdžio lietuvių radijo programos likviduojamos, tai Laisvės Varpas plečia savo veiklą. 1954 m. jis pradėjo darbą pusės valandos programa, kuri buvo gerai girdima Bostone ir apylinkėse, bet silpnai didžiojoje Worcesterio lietuvių kolonijoje.

Dabar Laisvės Varpas yra jau visos valandos programa, lygiai gerai girdima Bostone, Brocktone, Norwoode, Lawrence, Lowelyje, kaip Worcesterioje ir jo apylinkėse.

Siekiant dar labiau praplėsti šios visuomeninės ir kultūrinės radijo programos klausytojų skaičių ir pakelti jos girdėjimą, dabar ji perduodama ne tik AM bangomis, bet taip pat FM bangomis. Tai naujovė, kurią labai maloniai priėmė klausytojai, ypač tie, kurie domisi geru muzikos perdavimu. FM bangos perduoda programą natūraliau, ryškiau ir pilniau. Jų pajungimas Laisvės Varpo naudai sudarė naują šios programos šuolį į priekį. Programą girdima sekmadieniais 8-9 val. ryte iš WKOX radijo stoties AM bangomis 1150 kilociklų ir FM bangomis 105.7 megaciklų.

PHILADELPHIA

Tautinės Sąjungos skyrius rūpinasi ūkio įsigijimu

Spalio 1 d. įvyko skyriaus visuotinis susirinkimas. Buvo svarstyti svarbūs ir aktualūs klausimai. Skyrius, besirūpindamas jaunimo ateitimi, yra numatęs netoli Atlanto įsigyti ūkį, kuriame vasaros metu jaunimas galeto vasaroti, o senimas ilsėtis. Ūkis yra netoli nuo įlankos, prie gero kelio ir su nemažais trobėsiais. Juose yra vietos 20 žmonių. Kaina visai prieinama. Labai tiktų vasaros metu jauniesiems tautininkams stovyklauti.

Ateityje šiame ūkyje, kuri sudaro apie 60 akrų žemės, gal išdygtų lietuviška vasarviečių kolonija.

J. Bačiūnas, prieš išvykdamas atostogų į Europą, paaukojo Australijos lietuvių mokykloms už 100 dolerių lietuviškų vadovėlių. Nuotraukoje prie paruoštų siųsti Australijon vadovėlių stovi Chicago Lietuvos lietuvininkų mokyklos direktorė A. Rūgytė ir J. Bačiūnas.

A. Gulbinsko nuotrauka

mės, gal išdygtų lietuviška vasarviečių kolonija.

Teisiniams ir finansiniams reikalams, surištiems su šio ūkio pirkimu, svarstyti sudaryta komisija: J. Česonis, L. Bura, H. Misliauskas, P. Didelis, J. Bakuckas, J. Kaulinienė ir Vl. Bigenis. Tikimasi, kad ši gražų skyriaus užsimojimą parems ne tik Philadelphia, bet ir visi JAV tautininkai.

Antras svarbus susirinkime svarstytas klausimas — tai jaunųjų tautininkų metinės šventės ruošimas. Jų skyrius yra įsikūręs 1959 m. gegužės mėn., o įteisingai per skyriaus dešimtmečio minėjimą — lapkričio mėn.

Jaunieji tautininkai lapkričio 12 d. ruošia rengimą su menine, jų pačių sudaryta programa, šokiais, bufetu ir kt.

Tautinės Sąjungos centro valdybos vicepirmininku Dr. J. Paplėnui mirus, vie-

toj vainikų ir užuojautos, skyriaus nariai Vasario 16 Gimnazijai remti suaukojo 16 dolerių.

Svarstyti ir kiti skyrių liečią aktualūs klausimai.

Žalgirio mūšio minėjimas

Vietos ramovėnai spalio 2 d. šv. Andriejaus parapijos salėje suruošė Žalgirio minėjimą. Paskaitą skaitė prof. A. Vasys. Meninę dalį išpildė Tautinis Ansamblis ir V. Šalčiūnas.

Trumpai

Bendruomenės apylinkės pirmininkas kun. St. Raila išsikėlė į New Yorką ir dirbs prie NCWC, kaip kunigas lietuvių reikalams.

P. M.

Pasaulinė skautų vyčių stovykla bus Wonga Parke, Victoria, Australijoje. Ji prasidės 1961 metų gruodžio 26 d. ir užsibaigs 1962 metų sausio 6 d.

Vytautas (kairėje) ir Algirdas Ratai. Tai du vyrai dvynukai iš Australijos sostinės Canberros, pasveikino savo dėdę Mykolą Chicagoje, jo vardinių progą. Jie rašo, kad visada yra labai užimti — mokyti. Sekmadieniais anksti eina į lietuvių mokyklą, iš ten tiesiai į bažnyčią, o po pamaldų — į tikybos pamokas, o grįžę namo, tuoj rengiasi į vilkiukų uniformą ir eina į skautų sueigą arba išskylauri į gamtą. Vytautas rugsėjo 8 d. minėjime deklamavo eilėraštį ir už tai gavo dovaną — visą dėžę šokolado.

Jų tėvai Elzė ir Stasys Ratai džiaugiasi savo vyrais. Abudu jie yra smarkūs ir narsūs. Užsidegę skaitybe, dainuoja ir deklamuoja lietuviškai. Žada būti lietuviams didvyriais, nors gimė ir auga kengūrų žemės padangėje.

(ar)

DETROIT

Iz. Vasyliūno koncertas

ALT S-gos Detroito skyriaus surengtas smuikininko Iz. Vasyliūno smuiko rečitalis praėjo pakilioje nuotaikoje. Reikia džiaugtis detroitiečių muzikinės kultūros lygiu. Kaip pats menininkas po koncerto pareiškė, jis labai džiaugiasi ne tik gautomis aukomis muzikos kūriniams leisti, bet nemažiau džiaugiasi domėjimusi muzikiniu gyvenimu. Tai esą dvigubas jo laimėjimas.

Koncertas pradėtas punktualiai — akademiškai. Visuomenė susirinko laiku. Koncerte matėse prof. J. Pikūnas, gen. Černius su poniu net iš Flinto ir daug kitų.

Muzikos kūriniams leisti fondui aukojo dar šie asmenys: Dr. Eug. Gurskytė-Pauzėnė \$10.00, Dr. Miškinienė \$10.00, po \$5.00 — V. Šarka, St. Šimoliūnienė, inž. Duncija, J. Murinas \$3.00, L. Lozickas \$2.00, Bliūdžiūvienė \$2.00 ir kt.

Koncerto salėje talkininkavo keturios lietuvaitsės: Naruševičiūtė, Čižauskaitė, Polteraitytė ir Vizgirdaitė, kurioms skyriaus valdyba dėkoja už talką.

am.

Stiprių meninių pajėgų koncertas

Lietuvių karių moterų Kung. Birutės Draug. ruošia labai reto garso koncertą, kuris įvyks lapkričio 12 d., šeštadienį, 8 val. vakare, naujoje salėje, miesto centre: Harmonie Club, 267 East Grand River. (Trys blokai į rytus nuo Woddwardo).

Visi Detroito ir netoli gyvenantieji lietuviai maloniai kviečiami į šį koncertą. Programą išpildys Stasys Baras, Jonas Vaznelis ir Da-

na Stankaitytė. Akompanuos A. Kučiūnas.

Birutietės

ST. LOUIS

ATGYJA LIETUVIŠKA PARAPIJA

St. Louis Mo. šv. Juozapo lietuvių maža parapija, kurioje klebonu neseniai yra kunigas Zenonas Gelažius, šių metų rugsėjo mėnesio 24 dieną turėjo parengimą parapijos lėšoms sutelkti.

Nors tą dieną ir labai lyjo, tačiau svečių atsilankė labai daug. Svečių buvo galima matyti iš Chicagos ir Detroito.

Parengime griežė lietuvių grupė iš East St. Louis, Ill. pajvairinant šokius gražiomis dainomis.

Parengimas mažai lietuviškai parapijai sutelkė virš 1200 dolerių. Tai didžiausios pajamos iš parengimo šios parapijos 46 metų istorijoje.

Klebonas vėl pradėjo lėšų telkimą lietuviškam kryžiui, kuris bus pastatytas gražioje aikštelėje prie bažnyčios ir reikiama apšviestas.

Dalyvis

Šimtai naujų skaitytojų, pradėję skaityti Dirvą ir ją džiaugiasi. Pasitelkiant, ar Dirvą skaito jūsų pažįstami ir kaimynai. Jei neatsiųskit jų adresus. Jie Dirvą gaus dvi savaites nemokamai.

Toronto lituanistinės mokyklos pirmojo skyriaus mokiniai nerimauja pirmąją dieną, laukdami ką jiems mokytojas papasakos apie Lietuvą...

V. Bubelio nuotrauka

E. CHICAGO

RENGIA KONCERTĄ

BALFo 95 skyrius lapkričio 6 d., 4 val. p. pietų, šv. Pranciškaus lietuvių parapijos salėje — 3903 Fir St., East Chicago, Ind., rengia koncertą-vakara.

Programą išpildo svečiai iš Rackford, Ill. Tai Rackfordo vyrų choras. Rackfordo vyrai programą sutiko paaugoti Balfui neimdami jokio atlyginimo. Po koncerto šokiai.

Dabar valdybai liko tik laukti gausaus lietuviškos visuomenės atsilankymo ir paramos Balfui.

Kaip saulės spindulėlis prasiskverbia pro miško tankumynus, taip ir jūsų auka prasiskverbs pro geležinę uždangą ir pasieks Sibiro brolių ir sesė lietuvių. Jie tikrai laukia mūsų paramos. East Chicagos ir kaimyninių miestų lietuviai prašomi tą dieną rezervuoti Balfui.

Valdyba

BOLESLOVUI URBANAVIČIUI

mirus, nuoširdžiai užuojautą reiškiamo jo žmonai, dukteriai ir žentui

Aldona ir Davetas Dulaičiai,
Royal Oak